પાંચમા ધોરણ માટે

* મુખગણિત શિક્ષક *

ભાગ ૬.

Reg. No. 179

221

થોડા વખતમાં ખરૂં લખતાં વાંચતાં

શીખવું હોય તો "ડિકટેશન શિક્ષક" ખરીદો.

છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

ઠેકાણું-શાહપોર સુરત.

કિંમત રૂા ૦ ૪-૦ પોસ્ટેજ જુદું.

દેશી રાજ્યોમાં ટેક્સ્ટ બુકસ, ઇનામ અને લાયબ્રેરી માટે
મંજુર થએલો અને કેળવણી ખાતના અધિકારી સાહેબો
તેમજ વિદ્વાન સદ્‌ગૃહસ્થોના ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો

—: પાંચમા ધોરણનો :—

મુખગણિત શિક્ષક ભાગ ૬.

૮ ના ગુણોત્તરની સંપૂર્ણ નોંધ સાથે, તમામ ગુણો-
ત્તરના લેખાં ફક્ત ત્રણજ રીતથી ગણી શકાય
એવી નવીન સરળ યુક્તિવાળો.

રચનારઃ—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
" ડિકટેશન શિક્ષક " વગેરેના કર્તા.
રચનારનું ઠેકાણું:—શાહપોર—સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર-સુરત.

સુરત બરાનપુરી ભાગળ ઉપર આવેલા શ્રી 'અનાવિલ'
પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં રઘુભાઈ લલ્લુભાઈ દેશાઈએ છાપ્યું.

આવૃતિ ૭ મી] [પ્રત ૧૦૦૦.

સંવત ૧૯૮૦] કિંમત રૂ. ૦-૪-૦ પોસ્ટેજ જુદું [૧૯૨૪.

[redacted] હિંદુસ્તાનની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળામાં શું શું છે? [redacted]

દેશની વ્યાખ્યા, હિંદુસ્તાનની પાછલી હકીકત તથા નામ પડવાનું કારણ, સીમા, વિસ્તાર, કુદરતી ભાગો, હિંદમાં કેટલી તરેહનાં રાજ્યો છે તે, તથા તેનું ક્ષેત્રફળ, બ્રિટિશ હિંદના રાજકીય ભાગ, દેશી સ્વતંત્ર રાજ્યો, પરદેશી સ્વતંત્ર રાજ્યો, દેશી ખંડીઆ રાજ્યો, પર્વતો, જવા આવવાના માર્ગ (ઘાટ), પર્વતનાં શિખરો, હવા ખાવાનાં સ્થળો, મેદાનો, ઉચ્ચ પ્રદેશ, ખીણો, રણ, નદીઓ, નદીઓ વિષે વિશેષ હકીકત, નદીની શાખાઓ, પવિત્ર નદીઓ, દોઆબ, નદીઓનાં મૂળ; ઉત્તરમાંથી, દક્ષિણમાંથી. પૂર્વમાંથી અને પશ્ચિમમાંથી નીકળતી નદીઓ; જળક્ષેપ પ્રદેશ, કિનારા, બંદરો, ભૂશિરો, સમુદ્ર, અખાત, ઉપસાગર, સામુદ્રધુનીઓ, બેટો, દ્વીપકલ્પ, સરોવર, જાત્રાનાં ઠેકાણાં, જૈન, પારસી, મુસલમાન ને શીખનાં જાત્રાનાં સ્થળ. ચારે દિશામાં આવેલાં જાત્રાનાં સ્થળ. રણક્ષેત્રો, છાવણીઓ, આબોહવા, હવા ને તેની લોકોપર તથા ઝાડપર અસર. તાપ, ટાઢ. વરસાદ. મુખ્ય પેદાશ, ખેતીની પેદાશ, વનસ્પતિ પેદાશ, ખનીજ પેદાશ, પ્રાણી પેદાશ, પ્રાણીઓ, મુખ્ય ધંધા, મુખ્ય ઉદ્યોગ, વેપાર, આયાત, નિકાસ. રેલ્વે, આગબોટના રસ્તા, વસ્તી, ભાષા, ધર્મો, હુન્નર, રાજ્ય વ્યવસ્થા, ગવર્નરો તથા લેફ્ટેનંટ ગવર્નરોની દેખરેખ નીચેનાં દેશી રાજ્યો. રજપુત, મરેઠી, મુસલમાની, શીખ, ને જાટ લોકોનાં રાજ્યો. ઉપજ, બરમા, અફઘાનિસ્તાન, યુનિવર્સિટી, ભૂતળ, મોટી સડકો, વાઇસરોયની દેખરેખ નીચેનાં રાજ્યો, દરેક રાજકીય ભાગમાં આવેલાં પ્રખ્યાત સ્થળો, પ્રખ્યાતિ સાથે; વિવિધ ફુટકળ પ્રશ્નો, પરીક્ષક પ્રશ્નો.

પ્રકરણ ૧.

મનોયત્ન ૧.

નીચેની સંખ્યાના ગુણોત્તર કાઢો.

રૂપીઓ : બે આની	રૂપીઓ : ૩ પાઇ	આનો : ૨ ઉપઆના
રૂપીઓ : ૧૨॥ દોકડા	રૂપીઓ : ૨૫ બદામ	આનો : ૧૨॥ બદામ
રૂપીઓ : ૧૦ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૪ ઉપ આના	આનો : ૧૦ બદામ
રૂપીઓ : ૧૦ દોકડા	રૂપીઓ : ૨ પાઈ	આનો : ૦॥ સુ૦ પૈસો
રૂપીઓ : ૮ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૧ દોકડો	આનો : ૧ પાઇ
રૂપીઓ : ૧૬ પાઈ	રૂપીઓ : ૧/૪ દોકડા	આનો : ૧ ઉપઆને
રૂપીઓ : ૧ આનો	રૂપીઓ : ૨/૩ સુ૦ પૈસા	આનો : ૬। બદામ
રૂપીઓ : ૬। દોકડા	રૂપીઓ : ૨/૧૫ આના	આનો : ૫ બદામ
રૂપીઓ : ૫ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૫/૧૬ દોકડા	આનો : ૦। સુ૦ પૈસા
રૂપીઓ : ૫ દોકડા	રૂપીઓ : ૧/૩ સુ૦ પૈસા	આનો : ૦॥ પાઇ
રૂપીઓ : ૪ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૧/૧૫ આના	આનો : ૮/૧૫ ઉપઆના
રૂપીઓ : ૮ પાઇ	રૂપીઓ : ૪/૫ પાઈ	આનો : ૧૦/૩ બદામ
રૂપીઓ : ૮/૧૫ આના	રૂપીઓ : ૧ ઉપ આનો	આનો : ૦॥ ઉપઆનો
રૂપીઓ : ૮/૩ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૦॥। પાઈ	આનો : ૨॥ બદામ
રૂપીઓ : ૧૦/૩ દોકડા	રૂપીઓ : ૫ બદામ	આનો : ૦। પાઇ
રૂપીઓ : ૬ પાઇ	રૂપીઓ : ૦। સુ૦ પૈસા	આનો : ૦। ઉપઆનો
રૂપીઓ : ૨॥ દોકડા	રૂપીઓ : ૨/૪૫ આના	આનો : ૨૫ વીસવાસી
રૂપીઓ : ૨ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૨/૧૫ સુ૦ પૈસો	આનો : ૧/૮ પાઈ
રૂપીઓ : ૪ પાઇ	રૂપીઓ : ૧/૧૮ દોકડા	આનો : ૧ બદામ
રૂપીઓ : ૧ પૈસો	આનો : ૧ અધેલો	આનો : ૫/૪ બદામ

આનો	; ૨/૧૫ ઉપઆના	પૈંડ	: ૦॥। પેની	શેર	: ૪ ૩ ૦ ભાર
આનો	: ૫/૧૨ બદામ	પૈંડ	: ૮/૩ ફાર્થિંગ	મણ	: ૫ શેર
આનો	: ૧/૧૫ ઉપઆનો	શિલિંગ	: ૧॥ પેન્સ	મણ	: ૨॥ શેર
આનો	: ૧ ઉ૦ ઉ૦અ.	શિલિંગ	: ૬/૫ પેન્સ	મણ	: ૧॥ શેર
આનો	: વીવવાસી	શિલિંગ	: ૧ પેની	મણ	: શેર ૦॥=
આનો	: ૨/૪૫ ઉપઆના	શિલિંગ	: ૦॥। પેની	મણ	: શેર ૦।-
આનો	: ૫/૧૮ બદામ	શિલિંગ	: ૩/૫ પેની	મણ	: ૦। શેર
પૈંડ	: ૨॥ શિલિંગ	શિલિંગ	: ૨ ફાર્થિંગ	એકર	: ૨॥ ગુંઠા
પૈંડ	: ૨ શિલિંગ	શિલિંગ	: ૨/૫ પેની	એકર	: ૧॥ ગુંઠા
પૈંડ	: ૧ શિ. ૮પેન્સ	શિલિંગ	: ૧॥ ફાર્થિંગ	એકર	: ૧૦ આના
પૈંડ	: ૧॥ શિલિંગ	શિલિંગ	: ૩/૧૦ પેની	એકર	: ૨॥ આના
પૈંડ	: ૧ શિલિંગ	શિલિંગ	: ૧ ફાર્થિંગ	એકર	: ૪ ગુંઠા
પૈંડ	: ૧૦ પેન્સ	શિલિંગ	: ૦॥। ફાર્થિંગ	એકર	: ૨ આના
પૈંડ	: ૮ પેન્સ	શિલિંગ	: ૦॥ ફાર્થિંગ	માઇલ	: ફર્લાંગ
પૈંડ	: ૭॥ પેન્સ	શિલિંગ	: ૩/૨૫ પેની	માઇલ	: ૦॥ ફર્લાંગ
પૈંડ	: ૬ પેન્સ	શિલિંગ	: ૧/૧૦ પેની	માઇલ	: ૦। ફર્લાંગ
પૈંડ	: ૫ પેન્સ	શિલિંગ	: ૧/૨૦ પેની	માઇલ	: ૫ પેલ
પૈંડ	: ૩॥। પેન્સ	શિલિંગ	૩/૧૬ ફાર્થિંગ	માઇલિ	: ૧॥ પોલ
પૈંડ	: ૨॥ પેન્સ	શિલિંગ	: ૩/૮૦ પેની	માઇલ	. પોલ
પૈંડ	: ૧ ૨/૫ પેન્સ	શિલિંગ	: ૧/૩૦ પેની	ફર્લાંગ	: ૫ પોલ
પૈંડ	: ૨ પેન્સ	શેર	: નવટાંક	ફર્લાંગ	' ૨॥ પોલ
પૈંડ	: ૧ પેની	શેર	: અધોળ	ફર્લાંગ	: ૧॥ પોલ
પૈંડ	: ૩॥। ફાર્થિંગ	શેર	: ૧॥ રૂા. ભાર	રૂડ	: ૫ પોલ

૩ડ	: ૨।। પોલ
૩ડ	: ૧। પોલ
માણી	: ૧।। મણ
માણી	: ૦।।। મણ
માણી	: ૧૫ શેર
માણી	: ૭।। શેર
માણી	: શેર ૧।।।=
માણી	: ૪ શેર
માણી	: ૨ શેર
માણી	: ૧।। શેર
ગ્રોસ	: ૧।। ડઝન
ગ્રોસ	: ૦।।। ડઝન
ડઝન	: ૧।। નંગ
ડઝન	: ૦।।। નંગ
એપૉથીકરી તોલ	
પૌંડ	: ૧।। ઔંસ
પૌંડ	: ૦।।। ઔંસ
પૌંડ	: ૩ ડ્રામ
પૌંડ	: ૧।। ડ્રામ
ટ્રૉય વજનનું તોલ	
પૌંડ	: ૧।। ઔંસ
પૌંડ	: ૦।।। ઔંસ
પૌંડ	: ૭।। પેનીવેટ
પૌંડ	: ૩।।। પેનીવેટ

પૌંડ	: ૨।। ગ્રેન
પૌંડ	: ૨૪ પેનીવેટ
પૌંડ	: ૧ પેનીવેટ
પૌંડ	: ૧૮ ગ્રેન
તોલો	: ૦।।। મ સો
તોલો	: ૦।। માસો
તોલો	: વાલ
તોલો	૧। રતી
વર્ષ	: ૧।। માસ
વર્ષ	: ૦।।। માસ
વર્ષ	: ૩૬ દિવસ
વર્ષ	: ૧।। દિવસ
ફુટ	: ૧।। ઇંચ
ફુટ	: ૦।।। ઇંચ
કળશી	: ૨ મણ
કળશી	: મણ
કળશી	: ૦।। મણ
કળશી	: ૦। મણ
કળશી	: ૨।। શેર
કળશી	: ૨ શેર
કળશી	: ૧।।મણ૪શેર
ગદિઆણો	: ૨ વાલ
ગદિઆણો	: વાલ
ગદિઆણો	: ૦।। વાલ
ગદિઆણો	: ૦।।। રતી

એવોર્ડુપોઇ વજનનું	
પૌંડ	: ૨ ઔંસ
પૌંડ	: ઔંસ
પૌંડ	: ૦।। ઔંસ
પૌંડ	: ૦। ઔંસ
પૌંડ	: ૧ ડ્રામ
ફરો	: ૨ પાયલી
ફરો	: પાયલી
ફરો	: ૦।। પાયલી
ફરો	: ૦। પાયલી
ફરો	: ૦। શેર
ખાંડી	: ૨।। મણ
ખાંડી	: ૧। મણ
ખાંડી	: ૨૫ શેર
ખાંડી	: ૧૨।। શેર
ખાંડી	: શેર ૩)=
ખાંડી	: ૨ મણ
ખાંડી	: ૨।। શેર
ખાંડી	: ૨ શેર
ખાંડી	: ૩ મણ
ભાર	: ૧।। ધડી

ભાર	: ૧ા મણ	રીમ	: ૨ તાવ	સેંકડો	: ૬ા નંગ
ભાર	: ૦ાા મણ	રીમ	: ૧ાા તાવ	સેંકડો	: ૧૦ નંગ
ભાર	: ૧૫ શેર	ગજ	: ૩ તસુ	હજાર	: ૧૨૫ નંગ
ભાર	: ૩ાા શેર	ગજ	: ૧ાા તસુ	હજાર	: ૬૨ાા નંગ
ભાર	: ૨ ધડી	ગજ	: ૦ાા તસુ	હજાર	: ૩૧ા નંગ
ભાર	: ૪ શેર	ગજ	: ૦ાા આંગળ	હજાર	: સેંકડો
ભાર	: ૩ શેર	વીંધુ	: ૨ાા વસા	ગાંસડી	: ૧ા રીમ
ટાંક	: ૩ રતી	વીંધુ	: ૧ા વસો	ગાંસડી	: ૧૨ાા ધા
ટાંક	: ૧ાા રતી	વીંધુ	: ૧૨ાા કાડી	ગાંસડી	: ૬ા ધા
ટાંક	: ૦ાા રતી	વીંધુ	: ૬ા કાડી	ગાંસડી	: ૧ રીમ
ટાંક	: ૬ આના	વીંધુ	: ૨ વસા	ખેડીઉં	: ૪ મણ
ટાંક	: ૧ાા આના	વસા	: ૨ાા કાડી	ખેડીઉં	: ૨ મણ
કાડી	: ૨ાા નંગ	વસા	: ૧ા કાડી	ખેડીઉં	: મણ
કાડી	: ૧ા નંગ	ગાલ્લી	: ૩ાા મણ	ખેડીઉં	: ૦ા મણ
ધા	: ૩ તાવ	ગાલ્લી	: ૭૫ શેર	ખેડીઉં	: ૫ શેર
ધા	: ૧ાા તાવ	ગાલ્લી	: ૩૭ાા શેર	ખેડીઉં	: ૧૨૮ શેર
ધા	: ૦ાા તાવ	ગાલ્લી	: ૧૮ાા શેર	ખેડીઉં	: ૪ શેર
રીમ	: ૨ાા ધા	ગાલ્લી	: ૩ મણ	તોલો	: ૪ વાલ
રીમ	: ૬ા ધા	ગાલ્લી	: ૫ શેર	તોલો	: ૨ વાલ
રીમ	. ૧૫.તાવ	મહીનો*	: ૩ાા દિવસ	તોલો	: ૧ વાલ
રીમ	. ૭ાા તાવ	મહીનો	. ૩ દિવસ	તોલો	: ૦ાા વાલ
રીમ	: ૨ ધા	સેંકડો	: ૧૨ાા નંગ		

મનોગણિત ૨.

૧) શેરના રૂ. ભાર કેટલા ?
૨) શેર : રૂા. ભાર.
૩) મણના રૂા. ભાર કેટલા ?
૪) મણના નવટાંક કેટલા ?
૫) મણના : રૂા. ભાર.
૬) મણ : નવટાંક
૭) મણના શેર કેટલા ?
૮) ખાંડીના શેર કેટલા ?
૯) ભારના શેર કેટલા ?
૧૦) કળશીના શેર કેટલા ?
૧૧) ગાલ્લીના શેર કેટલા ?
૧૨) બેડીઆના શેર કેટલા ?
૧૩) ગદિઆણાની રતી કેટલી ?
૧૪) માસાની રતી કેટલી ?
૧૫) માણી : શેર
૧૬) કળશી : શેર
૧૭) ખાંડીના : શેર
૧૮) ભાર : શેર
૧૯) ગાલ્લી : શેર
૨૦) બેડીઉં : શેર
૨૧) વર્ષના દિવસ કેટલા ?
૨૨) વર્ષ : દિવસ
૨૩) શેર: ખાંડી
૨૪) કેટલા શેરની માણી
૨૫) કેટલી રતીનો તોલો ?
૨૬) કેટલી રતીનો માસો ?
૨૭) કેટલી રતીનો ગદિઆણો ?
૨૮) શેરના નવટાંક કેટલા ?
૨૯) શેરના અધોળ કેટલા ?
૩૦) મણની પાંચશેરી કેટલી ?
૩૧) મણની અઢીશેરી કેટલી ?
૩૨) મણની સવાશેરી કેટલી ?
૩૩) મણના અધોળ કેટલા ?
૩૪) ૩૬ દિવસ : ૧ વર્ષ
૩૫) ૫ ગુંઠા : એકર
૩૬) ૫ પોલ : માઇલ
૩૭) ૦।। મણ : બેડીઉં
૩૮) ૧।। રતી : તોલો
૩૯) ૬૪ શેર : કળશી
૪૦) કળશીની બશેરી કેટલી
૪૧) ૭૫ શેર : ગાલ્લી
૪૨) ૨ વસા : વીઘુ
૪૩) ગાલ્લીમાં ૫ શેર કેટલીવાર ?
૪૪) ગાલ્લી: ૫ શેર

૪૫) ૨ ધા : રીમ.
૪૭) એડીઆની ૫ શેરી કેટલી ?
૪૮) ભાર : મણુ
૪૯) કળશી : એડીઉં
૫૦) ગાલ્લી : ખાંડી
૫૧) ક્રાઉન : પૌંડ
૫૨) પૌંડના ક્રાઉન કેટલા ?
૫૩) વર્ષ : ૧।। દિવસ

૫૪) ૧।। ખડી : ૭।। શેર
૫૫) ૧। ભાર : ૧।। મણુ
૫૬) ૧ ગજ : ૦।। તસુ
૫૭) ૩ અધોળ : ૧।। મણુ
૫૮) ૨।। નવટાંક : ૨।। મણુ
૫૯) ૨। ગાલ્લી : ૧૧। શેર
૬૦) ૧। પૌંડ : ૧। શિલિંગ

૬૧) કેટલા ફાર્ધિંગ હોય તો શિલિંગ થાય ?

૬૨) નીચેના રૂપીઆની કિંમત કહો.

૧/૨, ૧/૩, ૧/૪, ૧/૫, ૧/૬, ૧/૮, ૧/૧૦, ૧/૧૨, ૧/૧૬, ૧/૨૦, ૧/૨૪, ૧/૨૫, ૧/૩૨,
૧/૪૦, ૧/૪૮, ૧/૫૦, ૧/૬૪, ૧/૮૦, ૧/૯૬, ૧/૧૦૦, ૧/૧૨૮, ૧/૧૯૨, ૧/૨૦૦,

૬૩) ૧/૨, ૧/૩, ૧/૪, ૧/૫, ૧/૬, ૧/૮, ૧/૧૨, ૧/૧૬, ૧/૨૦, ૧/૨૪, ૧/૨૫, ૧/૪૦, ૧/૪૮,
૧/૫૦, ૧/૨૦૦, આનાની કિંમત કહો.

૬૪) ૪।। પૌંડમાં ૨।। પૌંડ ઉમેરતાં જે જવાબ આવે તેનું ૭ શિલિંગ ૩ પેન્સ સાથે ગુણોત્તર શું ?

૬૫) રૂ. ૩।।।≈।। માંથી રૂ. ૦) ૦।। બાદ કરો અને જે બાકી રહે તેનું રૂ. ૦।।।≈ ની સાથે ગુણોત્તર શું ?

૬૬) ૭।।×૭।। નું ૨।।×૨।। સાથે ગુણોત્તર શું ?

૬૭) ૧।। મણુ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૮ ?

૬૮) ૨ શેર ને કેટલા નવટાંકનું ગુણોત્તર ૮ ?

૬૯) નવટાંક ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૧/૨ ?

૭૦) ગાંસડી ને કેટલા રીમનું ગુણોત્તર ૧૦ ?
૭૧) સેંકડો ને કેટલા નંગનું ગુણોત્તર ૨૦ ?
૭૨) ૩ નવટાંક ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૧/૪ ?
૭૩) ૧ા રૂપીઆ ને કેટલા આનાનું ગુણોત્તર ૮ ?
૭૪) કેટલા આના ને ૩ા રૂપીઆનું ગુણોત્તર ૧૨ ?
૭૫) ૩ રૂપીઆ ને કેટલી પાઈનું ગુણોત્તર ૪૮ ?
૭૬) કેટલા તોલા ને ૮ ગદિઆણાનું ગુણોત્તર ૧૬ ?
૭૭) કેટલી કળશી ને ૪ ભારનું ગુણોત્તર ૨ ?
૭૮) ૫ રૂપીઆ ને કેટલી પાઈનું ગુણોત્તર ૧૯૨ ?
૭૯) ૭ શિલિંગ ને કેટલા પેન્સનુ ગુણોત્તર ૧૨ ?
૮૦) ૭ પેન્સ ને કેટલા શિલિંગનું ગુણોત્તર ૧/૧૨ ?
૮૧) ૩૨ મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?
૮૨) બેડીઉં ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?
૮૩) કેટલા મણ ને ૫ નવટાંકનું ગુણોત્તર ૩૨૦ ?
૮૪) ૫ શેર ને કેટલી ખાંડીનું ગુણોત્તર ૧/૧૬૦ ?
૮૫) કેટલા ગ્રોસ ને ૨૪ ડઝનનું ગુણોત્તર ૨ ?

સૂચના—૮૬ થી ૯૫ સવાલના જવાબ અનેક આવશે ?

૮૬) કેટલા રૂપીઆ ને કેટલા આનાનું ગુણોત્તર ૪ ?
૮૭) કેટલા મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?
૮૮) કેટલાં બેડીઆં ને કેટલી કળશીનું ગુણોત્તર ૮ ?
૮૯) કેટલા આના ને કેટલી પાઈનું ગુણોત્તર ૧૨ ?
૯૦) કેટલા મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૧૬ ?

૯૧) કેટલા તોલા ને કેટલા વાલનું ગુણોત્તર ૮ ?

૯૨) કેટલી ગાલ્લી ને કેટલા મણનું ગુણોત્તર ૩૦ ?

૯૩) કેટલી ખાંડી ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?

૯૪) કેટલા પૌંડ ને કેટલા શિલિંગનું ગુણોત્તર ૨૦ ?

૯૫) કેટલા શિલિંગ ને કેટલા પેન્સનું ગુણોત્તર ૧૨ ?

પ્રકરણ ૨.

કસર.

વ્યવહારમાં પદાર્થોની કિંમતની આપ લે ચલણી નાણાંથી કરવામાં આવે છે. નાણામાં હલકું નાણું પાઈ છે. ૦॥ પાઇથી ઉપરાંત થાય તો આખી ગણી લેવા આવે છે, પણ ૦॥ પાઇથી ઓછી થાય તો છોડી દેવામાં આવે છે.

હિસાબ દોકડા, બદામ, વીસવાસીથી ગણવામાં આવે છે. તેમાં પણ ઉપર મુજબ કસર મુકવી. જવાબ દોકડા, બદામ અને વીસવાસીમાં ન માંડતાં તેનું નાણું કરી રૂપીઆ, આના, પાઇમાં માંડવો.

પ્રકરણ ૩.

તમામ ગુણોત્તરમાં લાગુ પડતી કુંચીઓ.

૧) ભારે પરિમાણ ઉપરથી હલકા પરિમાણની કિંમત કાઢવાની રીતઃ—

ભારે પરિમાણુની કિંમતને, ભારે પરિમાણુ અને હલકા પરિમાણુના ગુણોત્તરે ભાગવા, ભાગાકાર ભારે પરિમાણુની કિંમતની જાતનો આવશે. જેમકે ૧) રૂ૦ ૨૫॥ એ તોલો તો ૪ વાલનું શું ?

ભારે પરિમાણુની કિંમત રૂા. ૨૫॥ ને ભારે પરિમાણુ તોલો અને હલકા પરિમાણુ ૪ વાલના ગુણોત્તર ૮ એ ભાગ્યા. ૨૫॥÷૮ એટલે ૨૫॥×$\frac{૧}{૮}$=૫૧ આના=રૂ. ૩)≋ જવાબ આવ્યો. (૨૫॥ રૂપીઆને $\frac{૧}{૮}$ થી ગુણવા અથવા ૨૫॥ ને $\frac{૧}{૮}$* રૂપીઆએ ગુણવા એ બરાબર છે. હવે $\frac{૧}{૮}$ રૂપીઓ એટલે બે આના, માટે ૨૫॥×૨ આના=૫૧ આના=રૂ. ૩)≋) દા. ૨) રૂ. ૬૩) ગાલ્લી તો ૧૨ શેરનું શું ?

ભારે પરિમાણુની કિંમત રૂા. ૬૩) ને ભારે પરિમાણુ ગાલ્લી અને હલકા પરિમાણુ ૧૨ શેરના ગુણોત્તર ૧૦૦ એ ભાગ્યા. ૬૩÷૧૦૦=૬૩×$\frac{૧}{૧૦૦}$=૬૩ દોકડા=રૂા. ૦॥= ૦॥ દોકડો જવાબ. (૬૩ રૂપીઆ ×$\frac{૧}{૧૦૦}$=૬૩×$\frac{૧}{૧૦૦}$ રૂા. છે. $\frac{૧}{૧૦૦}$ રૂપીઆ=૧ દોકડો માટે ૬૩×૧=૬૩ દોકડા=રૂા. ૦॥= ૦॥ દોકડો)

૩) ૭॥ ખાંડીના ૫૨॥ રૂપીઆ તો ૩૦ શેરનું શું ?

ભારે પરિમાણુની કિંમત રૂ. ૫૨॥ ને ભાર પરિમાણુ ૭॥ ખાંડી

---

*ગુણોત્તર એ સાદી સંખ્યા છે. છતાં આ રીતમાં તેને વિશેષ (પરિમાણુવાળી) સંખ્યા ગણી લેવામાં આવે છે માટે પહેલી સંખ્યા જે વિશેષ સંખ્યા છે તેને સાદી સંખ્યા ગણી લેવી જોઇએ કારણ ૨૫૯ છે જેમકે ૫ રૂપીઆ ×૨=૧૦ રૂપીઆ અથવા ૫×૨ રૂપીઆ=૧૦ રૂપીઆ છે.

અને હલકા પરિમાણ ૩૦ શેરના ગુણોત્તર ૨૦૦ એ ભાગ્યા. ૫૨ાા÷૨૦૦=૨૬ા દોકડા=કારણ રૂપીઆનો ૨૦૦મો ભાગ ૦ાા દોકડો છે, માટે ૫૨ાા×૦ાા=૨૬ા દોકડા=રૂ. ૦ા ૧ા દોકડો જવાબ.

૨) હલકા પરિમાણ ઉપરથી ભારે પરિમાણની કિંમત કાઢવાની રીતઃ—

હલકા પરિમાણની કિંમતને હલકા પરિમાણ અને ભારે પરિમાણના ગુણોત્તરે ભાગવા. ભાગાકાર હલકા પરિમાણની કિંમતની જાતનો આવશે જેમકે દા. ૧) રૂ. ૦)=ાા નું શેર તો મણનું શું ?

હલકા પરિમાણની કિંમત ૨ાા આનાને હલકા પરિમાણ ૧ા શેર અને ભારે પરિમાણ મણના ગુણોત્તર $\frac{૧}{૩૨}$થી ભાગ્યા. ૨ાા આના÷$\frac{૧}{૩૨}$ =૨ાાઆના×૩૨=૮૦ આના=રૂ. ૫) જવાબ. અથવા ૨ાા×૩૨ આના=૨ાા×૨ રૂપીઆ=૫ રૂપીઆ.

૨) રૂ. ૦)=ા નું શેર તો મણનું શું ?

હલકા પરિમાણની કિંમત ૨ા આનાને હલકા પરિમાણ શેર અને ભારે પરિમાણના ગુણોત્તર $\frac{૧}{૪૦}$ થી ભાગ્યા. ૨ા÷$\frac{૧}{૪૦}$=૨ા આના ×૪૦=૯૦ આના=રૂ. ૫ાા= જવાબ.

૩) ૭ા શેરના ૬ આના તો ૩ ખાંડીનું શું ?

હલકાના પરિમાણની કિંમત ૬ આનાને હલકા પરિમાણ ૭ા શેર અને ભારે પરિમાણ ૩ ખાંડીના ગુણોત્તર $\frac{૧}{૩૨૦}$ થી ભાગ્યા. તો ૬ આના÷$\frac{૧}{૩૨૦}$=૬ આના×૩૨૦=૧૯૨૦ આના=રૂ. ૧૨૦ અથવા ૬×૨૦ રૂપીઆ=૧૨૦ રૂપીઆ જવાબ.

૩) કિંમત ઉપરથી વજન કાઢવાની રીતઃ—

જેટલું વજન આપ્યું હોય અને જેટલી કિંમતનું લેવું હોય

તે એનો ગુણાકાર કરવો, પછી તે ગુણાકારને આપેલી કિંમતે ભાગવાથી જવાબ આપેલા વજનની જાતનો આવશે.

૧) રૂ. ૪૫માં ૧ાા ગાલ્લી મઠ મળે તો રૂ. ૩) માં કેટલા આવશે? ૧ાા×૩=૪ાા. ૪ાા÷૪૫=$\frac{૧}{૧૦}$ ગાલ્લી=૩ મણ જવાબ,

૨) રૂ. ૭૨નું ૧ાા કળશી તો રૂ. ૬)નું કેટલું? ૧ાા×૬=૯, ૯÷૭૨=$\frac{૧}{૮}$ કળશી=૨ મણ જવાબ.

૩) રૂ. ૦ાા ના ૨૧ નંગ તો રૂ. ૪)ના કેટલાં? ૨૧×૪=૮૪÷•ાા=૧૧૨ નંગ જવાબ.

રૂ. ૫૨ામાં ૧ાા ગાલ્લી ગુવાર મળે તો રૂ. ૧)≈ામાં કેટલી આવશે? ૧ાા×૧)≈ા=૧ાા≈ા. ૧ાા≈ા÷૫૨ા=$\frac{૧}{૩૧}$ ગાલ્લી=૩૭ાા શેર.

મનોયત્ન ૩

૧) એક આનાનું નવટાંક તો મણનું શું?

૨) રૂપીઆનું ૪ શેર તો ભારનું શું?

૩) વાલના સોનાના રૂ. ૧ાા તો ૨ાા તોલાનું શું?

૪) રૂ. ૭ાા હજાર તો ૧૨૫ નંગનું શું?

૫) ડઝનના રૂ. •)≈ તો ૨ા ગ્રોસનું શું?

૬) રૂ. ૦ા≈નું ૧૦ શેર તો ગાલ્લીનું શું?

૭) મહીનાના રૂ. ૧૭ાા તો ૧૦ દિવસનું શું?

૮) ૭ાા વાલના રૂ. ૨ાા તો ૭ાા તોલાનું શું?

૯) રૂ. ૬૦)નું ૨ાા ખાંડી તો રૂ. ૫) નું કેટલું?

૧૦) રૂ. •)≈નું ૦ાા મણ તો રૂ. ૧૫)નું કેટલું?

૧૧) મણના રૂ. ૨ાા તો રૂ. ૧ા≈નું કેટલું?

૧૨) રૂ, ૧૮ાાનું ૨૦ મણ તો રૂ. ૩ાાનું કેટલું?

૧૩) ૭) વર્ષના રૂ. ૧૦૫) તે ૭ મહીનાનું શું?
૧૪) રૂ. ૧૫) મણ તો ૩ા મણનું શું?
૧૫) ૩ અધોળના રૂ. ૦ાઙ્ગ તો ૩ શેરનું શું?
૧૬) ૭ પેનીની ૫ પાઇ તો ૫ આનાની કેટલી?
૧૭) રૂ. ૨પાએ તોલો તો ૪ વાલનું શું?
૧૮) રૂ. ૧૨ાનું ૫ મણ તો ૪ શેરનું શું?
૧૯) ૬૪ કેરીનો રૂ. ૧ા તો રૂ. ૧)૦ાની કેટલી?

પ્રકરણ ૪.

શેરના નવટાંક કેટલા? અચ્છેરના અધોળ? મણની પાંચશેરી કેટલી? માસાની રતી? દિવસના પહોર? પાયલીની ટિપરી? ખાંડીના ફરા? ઔંસના ડ્રામ (દવા તોલવાનું)? માઇલના ફર્લાંગ? ક્વાર્ટરના બુશલ? બુશલના ગેલન કેટલા? જ. ૮. ત્યારે ઉપલાં પરિમાણોનું ગુણોત્તર શું? જ. ૮.

૮ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

શેર ને નવટાંક, અચ્છેર ને અધોળ, મણ ને પાંચશેરી, માસો ને રતી, દિવસ ને પહોર, પાયલી ને ટિપરી, ખાંડી ને ફરો, ઔંસ ને ડ્રામ (દવા તોલવાનું) માઇલ ને ફર્લાંગ, ક્વાર્ટર ને બુશલ, બુશલ ને ગેલન.

એ પરિમાણોમાંથી ભારે પરિમાણ કહો. હલકા કહો. હલકા ભારેનો કેટલામો ભાગ છે? જ. ૮ મો ભાગ. ભારે હલકાથી કેટલા ગણા છે. જ. ૮ ગણા.

જો ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત રૂ. ૧ પડે તો હલકા એકમની કિંમત ભારેના કેટલામા ભાગની પડે? જ. ૮મા ભાગની. રૂપીઆનો ૮મો ભાગ શું? જ. ૨ આના. રૂપીઆથી કેટલા ગણા આના આવ્યા? જ. બમણા. પણ જો ભારે એકમની કિંમત રૂ. ૨ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે? જ. ૪ આના. રૂપીઆથી કેટલા ગણા આના આવ્યા? જ. બમણા. માટે.

૧) ભારે એકમના રૂપીઆથી બમણા આના હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ આનો પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે? જ. દોઢ પાઈ. આનાથી કેટલી ગણી પાઇ પડે? જ. દોઢ ગણી. જો ભારે એકમની કિંમત ૨ આના પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે? જ. ૩ પાઇ=૧ પૈસો. આનથી કેટલી ગણી પાઇ આવી? જ. દોઢ ગણી. પૈસા કેટલા ગણા આવ્યા? જ. અડધા. ભારે એકમના આનાથી કેટલા ગણી પાઇ આપવી પડે? જ. દોઢ ગણી. પૈસા કેટલા ગણા આપવા પડે? જ. અડધા. માટે

ભારે એકમના આનાથી દોઢ ગણી પાઈ અથવા અડધા પૈસા હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ પૌંડ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી? જ. પૌંડના આઠમા ભાગ જેટલી. પૌંડનો આઠમો ભાગ શું? જ. ૨।। શિલિંગ. પૌંડથી કેટલા ગણા શિલિંગ આવ્યા? જ. અઢીગણા. ભારે એકમના પૌંડથી કેટલા ગણી શિલિંગ આપવી પડે? જ. અઢીગણી. માટે,

૩) ભારે એકમના પૌંડથી અઢીગણી શિલિંગ હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ શિલિંગ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે? જ. દોઢ પેન્સ. શિલિંગથી કેટલા ગણા પેન્સ પડે? જ. દોઢ ગણા. ભારે એકમના શિલિંગથી કેટલા ગણા પેન્સ આપવા પડે? જ. દોઢ ગણા. માટે.

૪) ભારે એકમના શિલિંગથી દોઢ ગણા પેન્સ હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ પેન્સ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે? જ. ૦ાા ફાર્ધિંગ. પેન્સથી કેટલા ગણા ફાર્ધિંગ પડે? જ. અડધા. ભારે એકમના પેન્સથી કેટલા ગણા ફાર્ધિંગ આપવા પડે? જ. અડધા.

૫) ભારે એકમના પેન્સથી અડધા ફાર્ધિંગ હલકા એકમની કિંમત પડે.

આગળ કુંચીઓ કઢાવી છે માટે નીચેના હિસાબ પૂછો.

રૂ. ૧)નું મણ તો ૫ શેરનું શું? જ. ૨ આના.

રૂ. ૨)નું ૧ મણ તો ૫ શેરનું શું? જ. ૪ આના.

રૂ. ૫)નું ૧૬ મણ તો બે મણનું શું? જ. ૧૦ આના.

રૂ. ૦)-નું શેર તો નવટાંકનું શું? દોઢ પાઈ.

રૂ. ૦)≡નું ૧ાા શેર તો ૧ાા નવટાંકનું શું? જ. ૧ાા પાઈ.

૧ પૈસાનું એક શેર તો ૧ નવટાંકનું શું? જ. ૦ાા ઉપઆનો.

૭ પૈસાનું ૪ શેર તો ૪ નવટાંકનું શું? જ. ૩ાા ઉપઆના.

હવે રૂપીઆના ભાવ પરથી ભારે પરથી હલકાની કુંચીએ કઢાવો.

*** રૂપીઆના ભાવ પરથી ભારેપરથી હલકાની કિંમત.**

૧) જેટલા રૂપીઆનું જેટલું ભારે પરિમાણ તેથી બમણા આનાનું તેટલુંજ હલકું પરિમાણ.

૨) જેટલા આનાનું જેટલું ભારે પરિમાણ તેથી દોઢ ગણી પાઇનું તેટલુંજ હલકું પરિમાણ.

૩) જેટલા પૈસાનું જેટલું ભારે પરિમાણ તેથી ૦॥ ઉપઆનાનું તેટલુંજ હલકું પરિમાણ.

હલકાથી ભારે કેટલા ગણા છે? જ. ૮ ગણા.

હવે જો હલકા એકમની કિંમત ૧ રૂ. ૧ આનો, ૧ પૈસો, ૧ પાઇ, ૧ પૌંડ, ૧ શિલિંગ, ૧ પેન્સ, ૧ ફાર્ધિંગ પડે તો ભારે એકમની કિંમત કેટલા ગણી પડે? જ. ૮ ગણી. એટલે? ૮ રૂા. ૮ આના=૦॥ રૂા. ૮ પૈસા=બે આના, ૮ પાઇ, ૮ પૈંડ, ૮ શિલિંગ, ૮ પેન્સ, ૮ ફાર્ધિંગ=૨ પેન્સ પડે. માટે.

૧) હલકા એકમની કિંમત ૧ રૂ. પડે તો ભારે એકમની શી? રૂ. ૮)
૨) ,, ,, ,, ૧ આનો ,, ,, ,, ,, ? રૂ. ૦॥
૩) ,, ,, ,, ૧ પૈસો ,, ,, ,, ,, ? ૨ આના
૪) ,, ,, ,, ૧ પાઇ ,, ,, ,, ,, ? ૮ પાઇ
૫) ,, ,, ,, ૧ પૌંડ ,, ,, ,, ,, ? ૮ પૌંડ
૬) ,, ,, ,, ૧ શિલિંગ ,, ,, ,, ,, ? ૮ શિ૦
૭) હલકા એકમની કિંમત ૧ પેન્સ પડે તો ભારે એકમની શી? ૮ પેન્સ
૮) ,, ,, ,, ૧ ફાર્ધિંગ ,, ,, ,, ,, ? ૨ પેન્સ

હલકા એકમપરથી ભારે એકમની કિંમતઃ—

૧) આનાથી ૦॥ રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી બમણા આના. ૩) પાઇથી

૦॥ આના અને બમણી પાઇ. ૪) ફાર્દિંગથી બમણા પેન્સ આગળ કુંચીઓ કહાવી છે માટે નીચેના હિસાબ પૂછો.

રૂ. ૧)નું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું? જ. ૮ રૂ.

રૂ, ૨)નું ૩ નવટાંક તો ૩ શેરનું શું? જ. ૧૬ રૂ,

રૂ. ૦)-નું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું? જ. ૦॥ રૂ.

રૂ, ૦)≈નું ૩ નવટાંક તો ૩ શેરનું શું? જ. ૧॥ રૂ.

૧ પૈસાનું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું? જ ૨ આના.

૪ પૈસાનું ૫ નવટાંક તો ૫ શેરનું શું? જ. ૮ આના

૧ પાઇનું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું? જ. ૮ પાઇ

હવે રૂપીઆના ભાવપરથી હલકા પરથી ભારેની કુંચીઓ કઢાવો.

*** રૂપીઆના ભાવપરથી હલકાપરથી ભારે કિંમત—**

૧) જેટલા રૂપીઆનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી ૮ગણા રૂપીઆનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.

૨) જેટલા આનાનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી ૦॥ રૂપીઆનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.

૩) જેટલા પૈસાનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી બમણા આનાનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.

૪) જેટલી પાઇનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી ૮ ગણી પાઇનું જેટલું ભારે પરિમાણ.

ઉદાહરણ—

૧) રૂ. ૩)નું શેર તો નવટાંકનું શું? જ. રૂપીઆથી બમણા આના. માટે ૩×૨=૬ આના=રૂ. ૦|=

૨) ૫ આનાનું મણ તો ૫ શેરનું શું? જ. આનાથી દોઢ ગણી

પાઇ. માટે ૫×૧॥=૭॥ પાઇ=રૂ. ૦) ૦॥ ૧॥ પાઈ.

૩) ૨॥ પૌંડમાં ૧ માઇલ રેલવે દુરસ્ત થાય તો ૧ ફર્લાંગ રેલવે દુરસ્ત કરામણી શું ખર્ચ થશે? જ. પૌંડથી ૨॥ ગણી શિલિંગ માટે ૦॥×૨॥=૬॥ શિલિંગ.

૪) ૩ શિલિંગમાં ૧ ઔંસ દવા મળે તો ડ્રામનું શું? જ. શિલિંગથી દોઢા પેન્સ માટે ૩×૧॥=૪॥ પેન્સ.

૫) ૪ પેન્સમાં ૧ માઇલની મુસાફરી થાય તો ૧ ફર્લાંગ મુસાફરીનું શું આપવું પડશે? જ. પેન્સથી ૦॥ ફાર્થિંગ, માટે ૪×૦॥=૨ ફાર્થિંગ=૦॥ પેન્સ.

૬) રૂ. ૫)નું ૩ માસા તો દસ આનાનું કેટલું? જ. રૂપીઆથી બમણા આના છે. માટે માસા જેટલીજ રતી એટલે ૩ રતી=૧ વાલ.

૭) ૪ આનાનું શેર તો ૬ પાઇનું કેટલું? જ. આનાથી દોઢ ગણી પાઇ છે, માટે શેર જેટલાજ નવટાંક એટલે ૨ નવટાંક.

૮) ૨ પૈસાનું ૩ શેર તો ૧ કેપઆનાનું (૦॥। પાઇનું) કેટલું? જ. પૈસાથી અડધા કેપઆના છે, માટે શેર જેટલાજ નવટાંક એટલે ૩ નવટાંક=શેર ૦।=

૯) રૂ. ૨૫)નું ૨ મણ તો રૂ ૭)=માં કેટલું આવે? જ. રૂપીઆથી બમણા આના છે, માટે મણથી બમણા પાંચ શેર એટલે ૦। મણ.

૧૦) ૬ આનાનું ૪ શેર તો ૯ પાઇનું કેટલું? જ. આનાથી દોઢી પાઈ છે, માટે શેર જેટલાજ નવટાંક એટલે ૪ નવટાંક=૦॥ શેર.

૧૧) રૂ. ૧)નું ૫ શેર તો મણનું શું ? જ. રૂપીઆથી ૮ ગણા રૂપીઆ માટે ૮ રૂ.

૧૨) રૂ. ૦)=નું નવટાંક તો શેરનું શું ? જ. આનાથી ૦॥ રૂપીઆ માટે ૨×૦॥=૧ રૂ.

૧૩) ૩ પૈસાનું અધોળ તો અચ્છેરનું શું ? જ. પૈસાથી બમણા આના માટે ૩×૨=૬ આના=રૂ. ૦।=

૧૪) ૨ પાઇનું નવટાંક તો શેરનું ? જ. પાઇથી ૮ ગણી પાઇ. માટે ૨×૮=૧૬ પાઇ=રૂ. ૦)≈ ૧ પઇ.

૧૫) ૦॥ પૌંડના બુશલ ધઉં મળે તો કવાર્ટરનું શું ? જ. પૌંડથી ૮ ગણા પૌંડ માટે ૦॥×૮=૪ પૌંડ.

૧૬) ૨॥ શિલિંગમાં ગૅલન કેરોસીન મળે તો બુશલ કેરોસીનનું શું ? જ. શિલિંગથી ૮ શિલિંગ માટે ૨॥×૮=૨૦ શિલિંગ=૧ પૌંડ.

૧૭) ૩॥ પેન્સમાં ૧ ડ્રામ દવા મળે તો ૧ ઔંસનું શું ? જ. પેન્સથી ૮ ગણા પેન્સ, માટે ૩॥×૮=૩૦ પેન્સ=૨॥ શિલિંગ.

૧૮) ૧। ફાર્ધિંગમાં ૧ ડ્રામ દવા મળે તો ૧ ઔંસનું શું ? જ. ફાર્ધિંગથી ૮ ગણા ફાર્ધિંગ માટે ૧।×૮=૧૦ ફાર્ધિંગ=૨॥ પેન્સ.

૧૯) ૩ આનાનું નવટાંક તો ૩ રૂપીઆનું કેટલું ? જ. આના જેટલાજ રૂપીઆ છે. માટે નવટાંકથી બમણા શેર એટલે ૨ શેર.

૨૦) ૨ ઉપઆનાનું (૧॥ પાઈનું) નવટાંક તો ૨ આનાનું કેટલું ? જ. ઉપઆના જેટલાજ આના છે, માટે નવટાંકથી બમણા શેર એટલે ૨ શેર.

૨૧) રૂ. ૫)નું ૩ નવટાંક તો ૪૦ રૂપીઆનું કેટલું ? જ. રૂપીઆથી ૮ ગણા રૂપીઆ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૩ શેર.

૨૨) રૂ. ૦)≈ નું ૨ નવટાંક તો રૂ. ૧ાા નું કેટલું ? જ. આનાથી ૦ાા રૂપીઆ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૨ શેર.
૨૩) ૩ પૈસાનું ૫ નવટાંક તો ૬ આનાનું કેટલું ? જ. પૈસાથી બમણા આના છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૫ શેર.
૨૪) ૨ પાઇનું ૩ નવટાંક તો ૧૬ પાઇનું કેટલું ? જ. પાઇથી ૮ ગણી પાઇ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૩ શેર.

મનોયત્ન ૪.

૧) રૂ. ૦ાા= શેર તો નવટાંકનું શું ?
૨) ૫ શેર બોરના ૩ આના તો મણનું શું ?
૩) નવટાંક હીંગના રૂ. ૦)≈ાા તો શેરનું શું ?
૪) રૂ. ૨ાા એ શેર હીંગ મળે તો રૂ. ૧ા=ાાની કેટલી ?
૫) મણના રૂ. ૧ાાા તો ૫ શેરનું શું ?
૬) રૂ. ૨ાાએ શેર તો ૫ રૂપીઆભારનું ?
૭) ૨ાા પૈસાનું ૫ શેર તો મણનું શું ?
૮) રૂ. ૦)-ાાનું શેર તો રૂ. ૧ાાાનું કેટલું ?
૯) ૫ શેરના રૂ. ૦ા= તો મણનું શું ?
૧૦) રૂ. ૩ાાા એ મણ તો ૧ાા મણ ૫ શેરનું શું ?
૧૧) મણ મગના રૂ. ૨ાા≈ા તો મણ ૩) ૫ શેરનું શું ?
૧૨) રૂ. ૧ાા≈ાાનું મણ તો ૨ાા મણ ૫ શેરનું શું ?
૧૩) નવટાંકની ૫ પાઇ તો શેરનું શું ?
૧૪) રૂ. ૦)≈નું ૧ાા મણ તો ૭ાા શેરનું શું ?
૧૫) મણ મગના રૂ. ૨)≈નું તો ૧૫ શેરનું શું ?
૧૬) રૂ. ૬ાની મણ ખાંડ તો ૦ાા મણ ૫ શેરનું શું ?

૧૭) રૂ. ૦ાાનો માસો તો રૂ. ૦ાા=ાનું કેટલું ?

૧૮) ૫ શેર દૂધીના રૂ. ૦ ≡ાા તો ૪ાા મણનું શું ?

૧૯) ૧ાા માસાનો રૂ. ૦,૮ તો દોઢ પાઈનું કેટલું ?

૨૦) રૂપીઆની ૫ શેર ખાંડ તો શેર ૦ાા=નું શું ?

૨૧) શેર ૦ાા નો એક આનો તો ૨ાા શેરનું શું ?

૨૨) રૂ. ૨૧ાા= મણ તોા ૨ાા મણ ૫ શેરનું શું ?

૨૩) રૂ. ૦ાા=માં એક માઈલની મુસાફરી થાય તો ફર્લાંગ મુસાફરીનું શું બેસે ?

૨૪) ૩ાા શિલિંગમાં ૧ માઈલની મુસાફરી થાય તો ૫ માઈલ ૨ ફર્લાંગ મુસાફરીનું શું ખર્ચ થાય ?

૨૫) રૂ. ૦)≡નું ૫ રૂપીઆભાર તો શેરનું શું ?

૨૬) ૩ા પૈસાનું ૫ શેર તો મણનું શું ?

૨૭) ૨ા પૌંડમાં માઈલની મુસાફરી થાય તો ૨ા શિલિંગમાં કેટલી મુસાફરી થશે ?

૨૮) રતીના રૂ. ૦ા≡ તો ૨ાા માસાનું શું ?

૨૯) ૫ શેર વેગણના રૂ. ૦,≡ાા તો રૂ. ૧ાા=ામાં કેટલા આવે ?

૩૦) રૂડ જમીનના ૩ાા પૌંડ પડે તો ૫ પોલનું શું ?

૩૧) વર્ષનો ૨ાા શિલિંગ તો ૧ાા મહીનાનો કેટલો ?

૩૨) ૨ા પૌંડમાં ૧ાા ઔંસ દવા મળે તો પૌંડ દવાનું શું બેસે ?

૩૩) ૨ાા પૌંડમાં ગ્રોસ લેંપ આવે તો ૧ાા ડઝનનું શું ?

૩૪) કાથળા ઘઉંના રૂ. ૨૧ા=ાા બેસે તો ૦ાા મણ ૫ શેરનું ?

૩૫) મોટા હારાના રૂ. ૨૨ાા તો ૨ાા મણ ૫ શેરનું શું ?

૩૬) ગજ બનાતના રૂ. ૩ાા તો ૩ તસુનું શું ?

૩૭) રૂ. ૯પાા એ ગાલ્લી તો ૩ાા મણનું શું ?

૩૮) ગદિઆણા સોનાના રૂ. ૧૪ાા તો ૩ વાલનું શું ?

૩૯) રૂ. ૧૮ાા એ સેંકડો તો રૂ. ૨ાાાના કેટલા નંગ ?

૧૬ ગુણોત્તર આવે એવા કોષ્ટકો.

શેર ને અધોળ; મણ ને અઢીશેરી; કળશી ને મણ; ગદીઆણો ને વાલ. ફરો ને પાયલી; ઔંસ ને ડ્રામ (એવ] પૌંડ ને ઔંસ (એવ) ગુંઠો ને ચોરસ આના; પૌંડ ને ૦ાા ઔંસ (દવાનું); માઇલ ને ૦ાા ફર્લાંગ,

ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમત—

૧) રૂપીઆ જેટલા આના. ૨) આના જેટલાજ ઉપઆના.

૩) પૌંડથી ૧ા ગણા શિલિંગ. ૪) શિલિંગથી પોણા પેન્સ.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત—

૧) આના જેટલા રૂપીઆ,

૨) પૈસાથી ૪ ગણા આના અથવા પૈસાથી ૦ા ગણા રૂપીઆ

૩) ફાર્થિંગથી ૪ ગણા પેન્સ.

૧૬ના ગુણોત્તરનાં લેખાંની કુંચીનો

૧) જેટલે રૂપીએ શેર તેટલાજ આનાનું અધોળ.

૨) જેટલે રૂપીએ કળશી તેટલાજ આનાનું મણ.

૩) જેટલે રૂપીએ ગદિઆણો તેટલાજ આનાનું વાલ.

૪) જેટલે રૂપીએ મણ તેટલાજ આનાનું ૨ાા શેર.

૫) જેટલે રૂપીએ કાવડો તેટલાજ આનાનું ૧૨ાા શેર.

૬) જેટલે રૂપીએ નાનો હારો તેટલાજ આનાનું ૧૭ાા શેર.

૭) જેટલે રૂપીએ માણી તેટલાજ આનાનું ૦ાા મણ.

૮) જેટલે રૂપીએ ડઝન તેટલાજ આનાનું ાા નંગ
૯) જેટલે રૂપીએ ગ્રોસ તેટલાજ આનાનું ાા ડઝન.
૧૦) જેટલે રૂપીએ ખાંડી તેટલાજ આનાનું ૧ા મણ.
૧૧) જેટલે રૂપીએ કુંડી તેટલાજ આનાનું ૧ા નંગ.
૧૨) જેટલે રૂપીએ રીમ તેટલાજ આનાનો ૧ા ધા.
૧૩) જેટલે રૂપીએ ભાર તેટલાજ આનાનું ૧ા મણ.
૧૪) જેટલે રૂપીએ ગજ તેટલાજ આનાનું ૧ા તસુ.
૧૫) જેટલે રૂપીએ બેડીઉં તેટલાજ આનાનું ૨ મણ
૧૬) જેટલે રૂપીએ તોલો તેટલાજ આનાનું ૨ વાલ.
૧૭) જેટલે રૂપીએ મોટોહારો તેટલાજ આનાનું ૧ા મણ ૨ાા શેર
૧૮) જેટલે રૂપીએ ગાંસી તેટલાજ આનાનું ૧ાાા મણ ૫ શેર
૧૯) જેટલે રૂપીએ સેંકડો તેટલાજ આનાનું ૬ા નંગ.
૨૦) જેટલે રૂપીએ હજાર તેટલાજ આનાનું ૬૨ાા નંગ.
૨૧) જેટલે રૂપીએ શેર તેટલાજ ઉપઆનાનું અધોળ.

આ મુજબ ઉપલી કુંચીઓ માટે સમજવું.

મનોયત્ન ૫.

૧) શેરના રૂ. ૪ાા તો અધોળનું શું ?
૨) મણના રૂ. ૪ાા તો ૨ાા શેરનું શું ?
૩) મણના રૂ. ૫ા તો ૨ાા શેરનું શું ?
૪) મણના રૂ. ાાા તો કળશીનું શું ?
૫) રૂ. ૧૨ાા કળશી તો ૨ા મણનું શું ?
૬) રૂ. ૧૪ાાનું ાા તોલો તો ૪ાા વાલનું શું ?

૭) રૂ. ૧)≡ નું વાલ તો ગદિઆણાનું શું ?

૮) ૦ા તોલાના રૂ. ૧૩ાા તો ૨ વાલનું શું ?

૯) ૩ા પૈસાનું અધોળ તો શેરનું શું ?

૧૦) રૂ. ૧૭ા ખાંડી તો ૩ મણનું શું ?

૧૧) એક એકર જમીનનું ગણોત રૂ. ૨ા તો રૂ. ૦ા≡ કેટલી જમીનનું ગણોત આવે ?

૧૨) ૧ા કળશીના રૂ. ૪૨ા તો ૧ા મણનું શું ?

૧૩) રૂ. ૧ાા શેર તો ૯ અધોળનું શુ ?

૧૪) રૂ. ૧૩ાાનું મણ તો ૩ અઢીશેરીનું શું ?

૧૫) રૂ. ૯ા= નું મણ તો ૧ા મણ ૨ા શેરનું શું ?

૧૬) ૨ા શેરના ૩ પૈસા તો મણનું શું ?

૧૭) રૂ. ૧૫ાા= ગદિઆણો તો ૨ા વાલનું શું ?

૧૮) રૂ. ૫૬ાા= કળશી તો મણનું શું ?

૧૯) ૨ા શેરના રૂ. ૦)≡ તો ૨ા મણનું શું ?

૨૦) રૂ. ૧૧ાા= ગદિઆણો ૭ાાૃ વાલ ૦ાા રતીનું શું ?

૨૧) રૂ. ૦)≡ા નું અધોળ તો રૂ. ૦ાા≡ નું કેટલું ?

૨૨) રૂ. ૧)નું ૧ા શેર તો રૂ. ૦)-નું કેટલું ?

૨૩) ૨ા શેરનો રૂ. ૦ા≡ તો શેર ૭)નું શું ?

૨૪) ૩ા અધોળનો રૂ. ૦)- તો શેર ૭ નું શું ?

૨૫) પૈસાનું ૧ાા શેર તો ૦ા મણ ૧ શેરનું શું

૨૬) રૂ. ૧)નું ૦ા મણ તો ૨ા શેર શું ?

૨૭) રૂ. ૩)નું ૨ા મણ તો ૬ા શેરનું શું ?

૨૮) ૨ા શેરનો એક પૈસો તો ૯ા મણનું શું ?

૨૯) રૂ. ૦)–॥નું ૨॥ શેર તો રૂ. ૨ાનું કેટલું ?
૩૦) રૂ. ૨॥। ગદિઆણો તો ૪॥ વાલનું શું ?
૩૧) રૂ. ૦)≡॥નું ૩॥ શેર તો ૧ા મણ ૬ શેરનું શું ?
૩૨) પાયલીના રૂ. ૦)=ા તો ફરાનું શું ?
૩૩) રૂ. ૨૨૭॥ એકર જમીન તો ૭ ગુંઠા જમીનનું શું ?
૩૪) રૂ. ૧॥–નું ૧ા શેર તો અધોળનું શું ?
૩૫) રૂ. ૧૫॥≈નું ૧॥ મણ તો રૂ. ૩॥≈માં કેટલું આવે ?
૩૬) ૨ પૈસાનું ૨॥ શેર તો રૂ. ૧॥–નું કેટલું ?
૩૭) ૨ા પૈસાનું શેર તો રૂ. ૫॥≈નું કેટલું ?
૩૮) ફરાના રૂ. ૩॥≡ તો ૩ા પાયલીનું શું ?
૩૯) રૂ. ૯૩॥ ખાંડી તો ૧ા મણનું શું ?
૪૦) રૂ. ૬૩॥ બેડીઉ તો ૨ મણનું શું ?
૪૧) રૂ. ૧૦૫) ગાલ્લી તો ૧॥ મણ ૫ શેરનું શું ?
૪૨) રૂ. ૨૩॥≈ ભાર તો ૧॥ મણનું શું ?
૪૩) રૂ. ૨૧ા≈ ગજ તો ૧ા તસુનું શું ?
૪૪) ૪॥ તસુના રૂ. ૦॥–॥ તો ૩ ગજનું શું ?
૪૫) ૨ વાલના રૂ. ૦॥≈॥ તો તોલાનું શું ?
૪૬) રૂ. ૦)≈ના ૫ નંગ તો ૮૦ નંગનું શું ?
૪૭) ૧૨૫ નળીઆનાં રૂ. ૨॥≈ તો બે હજારનું શું
૪૮) રૂ. ૧૨॥ ગ્રોસ તો ૯ નંગનું શું ?
૪૯) રૂ. ૪૩) ગાશી તો રૂ. ૨॥≡નું કેટલું ?
૫૦) રૂ. ૨૩॥ હજાર તો રૂ. ૧≡॥ના કેટલા નંગ ?
૫૧) રૂ. ૩૨ાનું ૧ા ખાંડી ૧॥ મણ ૨॥ શેરનું શું ?

૫૨) ડઝનનો રૂ. ૦ાાા તો રૂ. ૦)ના કેટલા નંગ ?
૫૩) રૂ. ૧૦૦)નું વ્યાજ રૂ. ૫) મળે તો રૂ. ૬ાનું કેટલું મળશે ?
૫૪) ૨ાા મણના રૂ. ૬ાાન્ના તો ૨ ખાંડીનું શું ?
૫૫) રૂ. ૩૫)નું વ્યાજ રૂ. ૦)ૹ તો રૂ. ૫૬૦)નું કેટલું ?

૩૨ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

તોલો ને વાલ, એડીઉ ને મણ; ટ્રાય પૌંડ ને રૂપીઆભાર; બુશલ ને ક્વાર્ટર; ક્વાર્ટર ને પેક; મણ ને સવાશેરી; કળશી ને અધમણીઓ; શેર ને સવા રૂપીઆભાર.

ભારે એકમપરથી હલકા એકમની કિંમત.

૧) રૂપીઆથી અડધા આના. ૨) આનાથી અડધા ઉપઆના
૩) પૌંડથી ૭ાા ગણા પેન્સ. ૪) શિલિંગથી દોઢ ગણા ફ્રાર્થિંગ.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત—

૧) આનાથી બમણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી અડધા રૂપીઆ.
૩) ફ્રાર્થિંગથી ૮ ગણા પેન્સ.

મનોયત્ન ૬.

૧) રૂ. ૩ાા મણ તો ૧ા શેરનું શું આપવું ?
૨) રૂ. ૨૫) મણ તો ૧ા શેરનું શું ?
૩) રૂ. ૧૬ાાન્ન એડીઉ તો મણનું શું ?
૪) રૂ. ૩૬) તોલો ૧ વાલનું શું ?
૫) રૂ. ૨૫ાાા તોલો તો ૭ વાલનું શું ?
૬) રૂ. ૨૪ા કળશી તો ૦ાા મણનું શું ?
૭) ૦ાા મણના રૂ. ૨ાાન્ના તો કળશીનું શું ?

૮) રૂ. ૫પા બેડીઉં તો રૂ. ૧૦ા≈ાનું કેટલું ?
૯) રૂ. ૦ા~નું વાલ તો રૂ. ૯ા~નું કેટલું ?
૧૦) ૭ પૈસાનું ૧૧ શેર તો મણનું શું ?
૧૧) રૂ. ૨૭ા તોલો તો ૭ વાલ ૨ા રતીનું શું ?
૧૨) રૂ. ૧ા~નું ૨ વાલ તો તોલાનું શું ?
૧૩) રૂ. ૨૧ાનું મણ તો ૩૮ાા શેરનું શું ?
૧૪) ૧ા શેરના રૂ. ૦)≈ા તો મણનું શું ?
૧૫) રૂ. ૩૨ા≈ તોલો તો રૂ. ૮)≈ાનું કેટલું ?
૧૬) રૂ. ૦ા≈નું ૨ વાલ તો ૪ ગદિઆણાનું શું ?
૧૭) વાલનો રૂ. ૦ાા તો રૂ. ૧૨)માં કેટલું આવે ?
૧૮) ૩ પૈસાનું ૧૧ શેર તો રૂ. ૩ાાનું કેટલું ?
૧૯) વાલના રૂ. ૦)≈ા તો ૧ા ગ. ૭ા વાલ ૧ા રતીનું શું ?
૨૦) રૂ. ૨૩ાા≈ મણ તો ૭ા શેરનું શું આપવું ?
૨૧) ૦ા મણના રૂ. ૦)≈ાા ૦ા કળથીનું શું ?
૨૨) રૂ. ૧૮ાા મણ તો રૂ. ૦ા≈નું કેટલું ?
૨૩) ૨ા શેરનો રૂ. ૦)~ તો ૪ા મણનું ?
૨૪) રૂ. ૦)≈ાાનું ૧ા મણ તો ૧ા બેડીઆનું શું ?
૨૫) રૂ. ૨૫ા તોલો તો રૂ. ૩ાા≈ાનું કેટલું ?
૨૬) રૂ. ૦ા≈નું ૨૦ શેર તો ૧ ગાલ્લી ૨ મણનું શું ?
૨૭) ઘડીના રૂ. ૨ા તો ૧ા શેરનું શું ?
૨૮) રૂ. ૨૬૨ા વીંઘુ તો ૪૨ા કાઠીનું શું ?
૨૯) હજારના રૂ. ૧૫) તો રૂ. ૦ા≈ાના કેટલા નંગ ?
૩૦) ગાલ્લીના રૂ. ૫૪ા તો ૦ાા મણ ૭ા શેરનું શું ?

૩૧) રૂ. ૨૬॥= માણી તો ૧૫ શેરનું શું ?
૩૨) રૂ. ૨॥= ગજ તો ૦॥ તસુનું શું ?
૩૩) ૨૫ શેરના રૂ. ૧)॥ તો ખાંડીનો ભાવ શો ?
૩૪) રૂ. ૦।~ના ૩૧ નંગ તો હજારનું શું ?
૩૫) રૂ. ૦॥નું ૩૭॥ શેર તો રૂ. ૨૪)નું કેટલું ?
૩૬) ૭॥ શેરના રૂ. ૦॥ તો ૬। મણનું શું ?
૩૭) રૂ. ૨। શેર તો ધડીનું શું ?
૩૮) રૂ. ૩)=નું વ્યાજ રૂ. ૦)॥ થયું તો રૂ. ૧૦૦)નું કેટલું ?

૬૪ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

ફરો ને શેર, કળશી ને દસશેર; બેડીઉં ને અધમણીઓ; તોલો ને ૦॥ વાલ, મણ ને શેર ૦॥=; માઇલ ને પોલ.

ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમત:—

૧) રૂપીઆ જેટલાજ પૈસા અથવા રૂા.થી ૦। ગણા આના.
૨) આનાની ૦। ગણા ઉપઆના, ૩) પૌંડથી ૩॥ ગણા પેન્સ.
૪) શિલિંગથી ૦॥ ગણા ફાર્ધિંગ.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત:—

૧) આનાથી ચોગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસા જેટલાજ રૂપીઆ.
૩) ફાર્ધિંગથી ૧૬ ગણા પેન્સ.

મનોયત્ન ૭

૧) રૂ. ૧૯૨) બેડીઉં તો ૦॥ મણનું શું ?
૨) ૦॥ મણના રૂ. ૨॥ તો બેડીઆનું શું ?
૩) ૫ ડઝન ૪ નંગના રૂ. ૭॥ તો ૨ નંગનું શું ?

૪) રૂ. ૨૫॥≈ કળશી તો ૧॥ મણનું શું ?
૫) રૂ. ०॥≈નું ०॥ મણ તો બેઠીઆનું શું ?
૬) રૂ. ૭૫॥ કળશી તો રૂ. ૭૦નું કેટલું ?
૭) ૧૦ શેરના ૪ પૈસા તો બેઠીઆનું શું ?
૮) ૨ પાઈનું વાલ તો રૂ. ०નું કેટલું ?
૯) રૂ. ૧)નું ૨॥ વાલ તો ૫ તોલાનું શું ?
૧૦) પૈસાનું ०॥ શેર તો ०। બેઠીઆનું શું ?
૧૧) શેરના ૩ પૈસા તો ખાંડીનું શું ?
૧૨) ૫ પૈસાનું ૧૦ શેર તો રૂ. ૩)નું કેટલું ?
૧૩) ૧ પૈસાનું શેર તો રૂ. ૧)નું કેટલું ?
૧૪) રૂ. ૧)નું ०॥ મણ તો કળશીનું શું ?
૧૫) રૂ. ૧૯॥ ગદિઆણો તો ૨ તોલા ૧॥ રતીનું શું ?
૧૬) ૬ પાઈનું ૧॥ શેર તો રૂ. ૨)નું કેટલું ?
૧૭) ૫ શેરનો રૂ. ०। તો રૂ. ૪માં કેટલું આવે ?
૧૮) ૧૫ શેરના ૩ પૈસા તો ०। બેઠીઆનું શું ?
૧૯) એક પૈસાના ૩ બોર તો રૂ. ૧) નાં કેટલા નંગ ?
૨૦) રૂ. ૪) નાં ૧૨૮ કેળાં તો એક આનાનાં કેટલાં ?
૨૧) એક પૈસો વ્યાજ મેળવવા રૂ. ૫) રોકવા તો રૂ. ૧ વ્યાજ મેળવવા શું રોકવું ?
૨૨) કોથળાના રૂ. ૧૨) તો શેર ૩)≈ નું શું આપવું ?
૨૩) ૧૮॥ શેરના ૫ પૈસા તો ગાલ્લીનું શું ?
૨૪) રૂ. ૧૮॥ એ માણી તો ७॥ શેરનું શુ ?
૨૫) પૈસાનું ०॥ શેર તો ધડીનું શું ?

૨૬) રૂ. ૦)૦।।। નું ૧। શેર તો રૂ, ૩) નું કેટલું ?
૨૭) ૨।। ગજ ૪ તસુનો રૂ. ૧) તો ૧ પૈસાનું કેટલું ?
૨૮) ભારના રૂ. ૨૩।। તો ૧૫ શેરનું શું ?
૨૯) એક પૈસામાં ૨ દિવસ તો રૂ. ૧) માં કેટલા દિવસ ?
૩૦) એક માઇલનો ખર્ચ ૨ પૌંડ પડે તો ૫ પોલનો કેટલો ખર્ચ થશે ?
૩૧) એક પૌંડ વજનના ૪ શિલિંગ તો ૦। ઓંસ વજનનું શું ?
૩૨) રૂ. ૧।। ના ૭ તાવ તો રીમનું શું ?
૩૩) પૌંડ જવાહીરના ૩ પૌંડ પડે તો ૭।। પેનીવેટનું શું પડે ?

---

૨૫૬ ગુણોતર આવે એવાં કોષ્ટકો.

કળશી ને અઢીશેરી, બેડીઉં ને પાંચશેરી, માઇલ ને ૦। પોલ; પૌંડ ને ડ્રામ (એવ);

ભારે એકમપરથી હલકા એકમની કિંમત.

૧) રૂપીઆ જેટલાજ ઉપઆના. ૨) આના જેટલાજ ઉપઆના.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત.

૧) આનાથી ૧૬ ગણા રૂપીઆ ૨) પૈસાથી ૪ ગણા રૂપીઆ.

મનોયત્ન ૮.

૧) રૂ. ૬) બેડીઉં તો ૫ શેરનું શું ?
૨) રૂ. ૨૩ કળશી તો ૨।। શેરનું શું ?
૩) રૂ. ૧૧૨ બેડીઉં ૫ તો શેરનું શું ?
૪) રૂ. ૪૮।। કળશી તો ૨।। શેરનું શું ?
૫) ૧૫ શેરના રૂ. ૦)ᴕ।।। તો બેડીઆનું શું ?

૬) રૂ. ૦)=નું ૫ શેર તો બેડીઆનું શું ?
૭) રૂ. ૧৷৷ કળશી તો ৷৷ શેરનું શું ?
૮) રૂ. ૪૭) ગુંઠા તો એક ચોરસ આનાનું શું ?
૯) રૂ. ૧) નું ૨૪ શેર તો ૩ અધોળનું શું ?
૧૦) રૂ. ૧૨) ગુંઠા તો ૩ ચોરસ આના જમીનનુ શું ?
૧૧) ৷৷ શેરના ૩ પૈસા તો કળશીનું શું ?
૧૨) રૂ. ૨૪॥ એ મણ તો શેર ૦)=॥ નું શું ?
૧૩) ૧૦ શેરનો રૂ. ૦)- તો ૨॥ માણી ૨ મણનું શું ?
૧૪) રૂ. ૫૧ બેડીકે તો ૪॥ મણનું શું ?
૧૫) રૂ. ૪૦ તોલો તો રૂ. ૦॥=નું કેટલું ?
૧૬) પૌંડ ૧-૧-૪ માં ૪ માઇલની મુસાફરી થાય તો ૩॥ પોલની મુસાફરીનું શું ખર્ચ થાય ?
૧૭) એક એંસ દવાની શીશીના ૩॥ ફાર્થિંગ બેસે તો ૧ પૌંડમાં કેટલા વજનની શીશી આવશે ?
૧૮) રૂ. ૫૨) ભાર તો રૂ. ૦)≡ા માં કેટલું આવશે ?
૧૯) રૂ. ૨૪) માણી તો શેર ૧॥=નું શું ?
૨૦) રૂ. ૩৷৷ ભાર તો ૩॥ શેરનું શું ?
૨૧) રૂ. ૨) શેર ૧॥=નું ઘી મળે તો ૧૩ મણનું શું ?
૨૨) રૂ. ૧) નું ૩॥ શેર તો ભારનું શું ?
૨૩) ૫ માણીના રૂ. ૬૪) તો ৷৷ શેરનું શું ?

પ્રકરણ ૫.

૧૦ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો

હજાર ને સેંકડો; ગાંસડી ને રીમ, સેંકડો ને ૧૦ નંગ.

ભારે એકમ પરથી હલકા એકમની કિંમત:—

૧) રૂપીઆથી ૧૦ ગણા દોકડા ૨) આનાથી ૧૦ ગણી બદામ
૩) પૌંડથી બમણા શિલિંગ.

હલકા એકમ પરથી ભારે એકમની કિંમત—

૧) આનાથી અડધા રૂપીઆ ને બમણા આના. ૨) પૈસાથી અઢી ગણા આના. ૩) પાઇથી પોણા આના અને તેટલી પાઇ.
૪) શિલિંગથી અડધા પૌંડ.

મનોયત્ન ૯.

૧) રૂ. ૫૫) ગાંસડી કાગળ મળે તો રીમનું શું ?
૨) રૂ. ૧૭ાા હજાર તો સેંકડાનો ભાવ શો ?
૩) રૂ. ૧) ના ૫ નંગ તો ૫૦ નંગનું શું ?
૪) રૂ. ૬ા રીમ તો ગાંસડીનું શુ ?
૫) ગાંસડીના રૂ. ૩૫ાા≈ તો ૩ રીમનું શું ?
૬) રૂ. ૩ાાા સેંકડો તો હજારનું શું ?
૭) રૂ. ૭૨ાા હજાર તો ૧૦૦ નું શું ?
૮) રૂ. ૪ાા≈ ની ૧૦૦ પેનસીલ તો ૩૫ પેનસીલનું શું ?
૯) રૂ. ૧૮ાાા હજાર તો રૂ. ૨)૮ માં કેટલા નંગ આવે ?
૧૦) રૂ. ૦)≈ાા હજાર તો ૬૦ નંગનું શું ?

૧૧) રૂ. ૩રાનું ૧l તોલે સોનું તો ૪ વાલનું શું ?
૧૨) રૂ. ૧l સેંકડે તો રૂ. ૦)~ નાં કેટલાં નંગ ?
૧૩) ૧૦૦ ટાંકણીના ૪ll પૈસા તો હજારનું શું ?
૧૪) એક બાજની રૂ. ૦)૦l ૨ પાઇ તો રૂ. ૫માં કેટલી બાજ આવે ?
૧૫) રૂ. પll≈ રીમ તો ૨ll ગાંસડીનું શું ?
૧૬) એક પૈસાના ૧૦ બોર તો ૦l હજારનું શું ?
૧૭) ૨૧ ટાંકણીની ૨ પાઇ તો ૮૪૦ ટાંકણીનું શું ?
૧૮) રૂ. ૪ll એ સેંકડે તો રૂ. પll≈ નાં કેટલાં ?
૧૯) ૧ કેળાનો ૧ll પૈસો તો ૧૦૦ કેળાંનું શું ?
૨૦) એક પાઇના ૨ll નંગ તો બે હજારનું શું ?
૨૧) રૂ. ૨)≡ કોડી તો ૨૦૦ નંગનું શું ?
૨૨) રૂ. ૨પll= હજાર તો રૂ. ૬l≈ll નાં કેટલાં નંગ ?
૨૩) રૂ. ૨૮) હજાર તો રૂ. ૧lll નાં કેટલાં નંગ ?
૨૪) રૂ. ૨ll≈ ના ૬૨ll નંગ તો હજારનો ભાવ શો ?
૨૫) રૂ. ૨૭ll મણ તો ૪ શેરનું શું ?
૨૬) રૂ. ૩૧l નું ૧૨ મણ તો ૧ ધડીનું શું ?
૨૭) રૂ. ૬૭ll નું વર્ષ તો ૧ માસ ૬ દિવસનું શું ?
૨૮) રૂ. ૧૫) કળશી તો ૧ll મણ ૪ શેરનું શું ?
૨૯) રૂ. ૭૮)= ગાલ્લી તો ૩ મણનું શું ?
૩૦) રૂ. ૧૧૫)માં ૨ ગાંસડી કાગળ મળે તો ૨ રીમનું શું ?

૨૪૦ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

ગાલ્લી ને પાંચશેરી; ભાર ને ૪ શેર; માણી ને ૨ શેર; રીમ ને ૨ તાવ.

ભારે એકમ પરથી હલકા એકમની કિંમત:—

૨૪૦	ગુણોત્તરમાં	૮ના	ગુણોત્તરના	૩૦મા	ભાગની	કિંમત.
,,	,,	૧૦ના	,,	૨૪મા	,,	,,
,,	,,	૧૨ના	,,	૨૦મા	,,	,,
,,	,,	૧૬ના	,,	૧૫મા	,,	,,
,,	,,	૨૦ના	,,	૧૨મા	,,	,,
,,	,,	૨૪ના	,,	૧૦મા	,,	,,
,,	,,	૩૦ના	,,	૮મા	,,	,,
,,	,,	૪૮ના	,,	૫મા	,,	,,

હલકા એકમ પરથી ભારે એકમની કિંમત:—

૧) આનાથી ૧૫ ગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી ૩ાા ગણા રૂપીઆ.
૩) પાઇથી ૧ા ગણા રૂપીઆ. ૪) શિલિંગથી ૧૨ ગણા પૈંડ.
૫) પેન્સ જેટલાજ પૈંડ.

મનોયત્ન ૧૦.

૧) રૂ. ૩૭ાા ગાલ્લી તો ૫ શેરનું શું ?
૨) રૂ. ૭ાા રીમ તો ૪ તાવનું શું ?
૩) રૂ. ૦)≡ નું ૫ શેર તો રૂ. ૪૫) નું કેટલું ?
૪) રૂ. ૧૧ા માણી તો ૨ શેરનું શું ?
૫) ૫ શેરના રૂ. ૦)= તો ૩૦ રૂપીઆનું કેટલું ?
૬) રૂ. ૧૫ાાા≡ ગાલ્લી તો ૦ાા મણનું શું ?
૭) ૫ શેરના રૂ. ૦)ન ૧ તો ગાલ્લીનું શું ?

* $\frac{૧}{૨૪૦}$ ગુણોત્તરમાં $\frac{૧}{૮}$ ગુણોત્તરથી ૩૦ ગણી કિંમત
$\frac{૧}{૨૪૦}$ ગુણોત્તરમાં $\frac{૧}{૧૦}$ ગુણોત્તરથી ૨૪ ગણી કિંમત.

૮) ૩ કાગળનો પૈસો રીમનું શું ?
૯) રૂ. ૩॥ એ રીમ તો ૮ તાવનું શું ?
૧૦) શેરની ૧ પાઇ તો ગાલ્લીનું શું ?
૧૧) ૧ પૈસાના બે કાગળ તો ૪ રીમનું શું ?
૧૨) ૨ શેરના રૂ. ૦)ᵕ॥ તો માણીનું શું ?
૧૩) રૂ. ૧૮॥ માણી તો ૨ શેરનું શુ ?
૧૪) રૂ. ૨૮ ગાલ્લી તો રૂ. ૦॥ᵕનું કેટલું ?
૧૫) રૂ. ૦)ᵕનું ૪ શેર તો ભારનું શું ?
૧૬) રૂ. ૧૫)ના ૩ રીમ તો ૬ તાવનું શું ?
૧૭) રૂ. ૦।ᵕનું ૧૨ શેર તો ૧ ખાંડી ૪ મણનું શું ?
૧૮) ૩ મણના રૂ. ૩॥ તો ૩ શેરનું શું ?
૧૯) ૩ શેરનો એક પૈસો તો ૨ માણીનું શું ?
૨૦) રૂ. ૭॥ રીમ તો ૭॥ પૈસાના કેટલા કાગળ ?
૨૧) ૧॥ રીમના રૂ. ૨॥ તો ૬ તાવનું શું ?
૨૨) રૂ. ૫૨॥ ગાલ્લી તો રૂ. ૦॥ᵕ॥નું કેટલું !
૨૩) રૂ. ૧૦)ના ૨॥ રીમ તો ૧ ધા ૧ તાવનું શું ?
૨૪) રૂ. ૦)ᵕનું ૩ શેર તો ભારનું શું ?
૨૫) ૪ તાવના રૂ. ૦)ᵕ તો રીમનું શું ?

---

૩૨૦ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

મણ ને નવટાંક; માણી ને ૧॥ શેર; ખાંડી ને ૨॥ શેર; કળશી ને ૨ શેર; ભાર ને ૩ શેર; બેડીઉં ને ૪ શેર: મૈલ ને પોલ.

+ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમતઃ—

૧) રૂપીઆથી ૫ ગણી બદામ. ૨) આનાથી ૫ ગણી વીસવાસી.
૩) પૌંડથી પોણા પેની.

*હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમતઃ—

૧) આનાથી ૨૦ ગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી ૫ ગણા રૂપીઆ.
૩) શિલિંગથી ૧૬ ગણા પૌંડ.

મનોયત્ન ૧૧.

૧) રૂ. ૩૦) મણ તો નવટાંકનું શું ?
૨) ૫ રૂપીઆભારનાં રૂ. ૦)ર્ના તો મણનું શું ?
૩) રૂ. ૪૫) ખાંડી તો ૨ાા શેરનું શું ?
૪) રૂ. ૨૫) કળશી તો ૪ અચ્છેરનું શું ?
૫) રૂ. ૫૫) ભાર તો ૩ શેરનું શું ?
૬) રૂ. ૬૫) બેડીઉં તો ૪ શેરનું શું ?
૭) ૩ પૌંડમાં એક માઇલ રેલ્વે બંધાય તો ૧ પોલ રેલવે બાંધવાનું શું ખર્ચ થાય ?
૮) રૂ. ૨ા મણ તો ૫ રૂપીઆભારનું શું ?

+૩૨૦	ગુણોત્તરમાં	૮ના	ગુણોત્તરના	૪૦મા	ભાગની	કિંમત.
૩૨૦	,,	૧૦ના	,,	૩૨મા	,,	,,
૩૨૦	,,	૧૬ના	,,	૨૦મા	,,	,,
૩૨૦	,,	૨૦ના	,,	૧૬મા	,,	,,
૩૨૦	,,	૩૨ના	,,	૧૦મા	,,	,,
૩૨૦	,,	૪૦ના	,,	૮મા	,,	,,
૩૨૦	,,	૬૪ના	,,	૫મા	,,	,,

*$\frac{૧}{૩૨૦}$ ગુણોત્તરમાં $\frac{૧}{૮}$ ગુણોત્તરથી ૪૦ ગણી કિંમત.
,, ,, $\frac{૧}{૧૦}$,, ૩૨ ગણી કિંમત.

૯) રાા શેરના રૂ. ાન્ા તો ખાંડીનું શું ?
૧૦) પોણો પાશેરના ૩ા પૈસા તો રૂ. ૬ાા નું કેટલું આવે ?
૧૧) નવટાંકનો ૧ાા પૈસા તો મણનું શું ?
૧૨) રૂ. ૦)ન્ાાા નું રાા શેર તો ખાંડીનો શો ?
૧૩) રૂા. ૫) શેર તો દોઢ પાશેરનું શું ?
૧૪) રૂ. ૦)ન્ાાા નું ૩ શેર તો ૧ ખાંડી ૪ મણનું શું ?
૧૫) ૩ પોલ સડક બાંધવાનું ખર્ચ ૧ાા પેન્સ થાય તો ૩ માઇલ બાંધવાનુ ખર્ચ શું થશે ?
૧૬) રૂ. ાન્ાા નું ૩ાાા શેર તો ગાલ્લીનું શું ?
૧૭) ૧૦ શેરના રૂ. ૭ાા તો ૧ા રૂપીઆભારનું શું ?
૧૮) અધોળ એલચીના રૂ. ૦)ન્ાા આના તો મણનું શું ?
૧૯) રૂ. ૨૦) માણી તો ૧ાા શેરનું શું ?
૨૦) રૂ. ાાન્નું ૧ાા શેર તો માણીનું શું ?
૨૧) રૂ. ૦)ાનું ાાા શેર તો ૬ મણનું શું ?
૨૨) રૂ. ૧૬૦૦) નું બ્યાજ રૂ. ૨૫) તો રૂ. ૫) નું બ્યાજ કેટલું ?
૨૩) ૮ વર્ષમાં રૂ. ૪૦૦ બચાવ્યા તો એ લેખે ૯ દિવસમાં શું બચાવ્યું હશે ?

પ્રકરણ ૬. પરચુરણ દાખલા.

મનોયત્ન ૧૨.

સૂચના:—વ્યવહારમાં લાગુ પાડી હિસાબ મંડાવવા.

૧) કુંડીના રૂ. ૪ાાા તો રૂ. ાાન્ાા નાં કેટલાં નંગ ?
૨) રૂ. ૧૮ાાની ૮૦ પતંગ મળે તો રૂ. રાન્ાા નાં કેટલાં ?

૩) ૪ કોડીના રૂ. ૧૫) તો ૧૦ નંગનું શું?
૪) એડીઆના ૩બા રૂપીઆ તો રૂ. ૪ાાૣનું કેટલું ?
૫) ૪ મણના રૂ. ૧ાા⌐ તો એડીઆનું શું ?
૬) રૂ. ૧૨નું ૦ાા મણ તો ૧ાા રૂપીઆનું કેટલું ?
૭) કળશીના રૂ. બા તો ૨ મણનું શું ?
૮) ૩ મણના રૂ. ૩ાાૣાા તો શેરનું શું ?
૯) ગજના રૂ. ૨ાા તો રૂ. ૦ા⌐નું કેટલું ?
૧૦) રૂ. ૩ા ગજ તો ૩ તસુનું શું ?
૧૧) રૂ. ૨૩ાા તોલો તો ૪ વાલનું શું ?
૧૨) ૩ વાલના રૂ. ૨ાૣ તો ૦ાા તોલાનું શું ?
૧૩) રૂ. ૩બાનું ૩ ગજ તો ૯ તસુનું શું ?
૧૪) ૭ તસુના રૂ. ૦ા⌐ તો ૨ા ગજ ૨ તસુનું શું !
૧૫) રૂ. ૧૨ાા સેંકડો તો રૂ. ૧ાા⌐ાના કેટલા નંગ ?
૧૬) રૂ. ૩૩ાાૣ હજાર તો ૧૨૫ નંગનું શું ?
૧૭) ૧૨૫ નંગના રૂ. ૬ા૦ા તો હજારનું શું ?
૧૮) રૂ. ૬ાાૣ ના ૨૫ નંગ તો ૨ સેંકડાનું શું ?
૧૯) રૂ. ૦ા⌐ના ૨૫ નંગ તો ૨ાા રૂપીઆનાં કેટલા નંગ ?
૨૦) રૂ. ૧ાાનું ૨ શેર તો ૦ા શેરનું શું ?
૨૧) રૂ. ૩ાાૣનું શેર તો નવટાંકનું શું ?
૨૨) રૂ. ૪ાા શેર તો ૨ અધોળનું શું ?
૨૩) રૂ. બાા એકર તો ૫ ગુંઠાનું શું ?
૨૪) ૫ ગુંઠાના ૧૫ રૂપીઆ તો એકરનું શું ?
૨૫) રૂ. ૧૦) ભાર તો રૂ. ૧ાનું કેટલું ?
૨૬) રૂ. ૧ાા એ ડઝન તો રૂ. ૦ાાૣના કેટલાં નંગ ?

૨૭) રૂ. ૧૨॥ માણી તો રૂ. ૧॥~॥નું કેટલું ?
૨૮) ભારના ૨૫॥ રૂપીઆ તો ૩ મણનું શું ?
૨૯) રૂ. ૭॥ ભાર તો રૂ. ૦॥≋॥નું કેટલું ?
૩૦) રૂ. ૪॥ મણ તો રૂ. ૦~॥નું કેટલું ?
૩૧) ૩॥ ભારના ૯૮ રૂપીઆ તો રૂ. ૧॥નું કેટલું ?
૩૨) ૨ ડઝનના રૂ. ૦॥≈ તો રૂ. ૭નાં કેટલાં નંગ ?
૩૩) રૂ. ૦)≋॥ ફુટ તો ૧। ઈંચનું શું ?
૩૪) ૫ ફુટ ૪ ઈંચના ૩ આના તો ૮ ઈંચનું શું ?
૩૫) રૂ. ૧૮॥ મહીનો તો ૩॥ દિવસનું શું આપવું ?
૩૬) રૂ. ૫૬। મહીનો તો રૂ. ૩॥માં કેટલા દિવસ ?
૩૭) રૂ. ૨૩॥ ખાંડી તો ૨॥ મણનું શું ?
૩૮) રૂ. ૨૯॥ વીંધુ તો રૂ. ૩॥≋॥નું કેટલું ?
૩૯) ૧॥ રતીના રૂ. ૦)~॥ તો ૯ વાલ ૧ રતીનું શું ?
૪૦) શેર ૦)≋॥ના રૂ. ૦)≋॥ તો ૨॥ શેરનું શું ?
૪૧) ૭॥ શેરના રૂ. ૧≈॥ તો ૩ મણનું શું ?
૪૨) રૂ. ૪૫ વર્ષનું તો ૦॥ મહીનાનું શું ?
૪૩) રૂ. ૩૬૦)નું વર્ષ તો ૦॥ મહીનાનું શું ?
૪૪) ૧॥ મણ ૫ શેરના રૂ. ૧॥≈ તો ગાલ્લીનું શું ?
૪૫) ૨॥ મણના રૂ. ૬। તો ૨ ખાંડીનું શું ?
૪૬) રૂ. ૨॥નું ૫॥ મણ તો રૂ. ૦)≈॥ નું કેટલું ?
૪૭) રૂ. ૦।નું શેર તો અધોળનું શું ?
૪૮) રૂ. ૦॥નું શેર તો રૂ. ૦)૦॥નું કેટલું ?
૪૯) ૧। મણના રૂ. ૦।≋ તો ખાંડીનું શું ?
૫૦) રૂ. ૧॥≈ તોલો તો ૨ વાલનું શું ?

૫૧) રૂ. ૪૬ાાા≈ ગાલ્લી તો ૧ાા મણ ૫ શેરનું શું?
૫૨) રૂ. ૧૭ાા સેંકડો તો ૬ા નંગનું શું?
૫૩) રૂ. ૨૪ાાા તોલો તો રૂ. ૧ાા૦ાાાનું કેટલું?
૫૪) રૂ. ૧૨ાા ઓસ તો ૯ નંગનું શું?
૫૫) રૂ. ૧૬ા કોથળો તો ૧૨ાા શેરનું શું?
૫૬) રૂ. ૬૨ાા હજાર તો રૂ. ૩ાા≈ાનાં કેટલાં નંગ?
૫૭) ૧ા દિવસના રૂ. ૩ાા તો વરસનું શું?
૫૮) ૧૨૫ નંગના રૂ. ૦ાા≈ તો ૨૦ નંગનું શું?
૫૯) રૂ. ૪ાાનું ૩ાા ગજ તો રૂ. ૦ા૦ાાા નું કેટલું?
૬૦) ૩ાા તોલાના રૂ. ૯૩ાા તો ૭ાા વાલનું શું?
૬૧) રૂ. ૧ાના ૮ નંગ તો રૂ. ૦)≈નાં કેટલાં નંગ?
૬૨) રૂ. ૦ાા નું મણ તો ૨ાા શેરનું શું?
૬૩) ૭ાા ગુંઠાના રૂ. ૬ાાા તો એકરનું શું?
૬૪) ૩ાા વાલના રૂ. ૦ાાા≈ તો તોલાનું શું?
૬૫) રૂ. ૧૦ા એ મણ ખાંડ તો ૫ શેરનું શું?
૬૬) ૧ાા પૈસાનું નવટાંક તો રૂ. ૦)≈નું કેટલું?
૬૭) ૩ અધોળનો રૂ. ૦)૦ાાા તો ૩ શેરનું શું?
૬૮) રૂ. ૩ાાા શેર તો અધોળનું શું?
૬૯) રૂ. ૨ાનો માસો તો રતીનું શું?
૭૦) નવટાંકનો રૂ. ૦)≈ાા તો શેરનું શું?
૭૧) રૂ. ૩ાાા એ શેર તો શેર ૦)≈નું શું?
૭૨) શેરના રૂ. ૦)≈ તો શેર ૦)≈નું શું બેસે?
૭૩) માસાનો રૂ. ૦ા તો ૨ાા રતીનું શું
૭૪) રૂ. ૦)≈નું ૦ા શેર કોપરેલ મળે તો શેર ૨ાા≈નું શું?
૭૫) રૂ. ૦)≈ાની નવટાંક ચારોળી તો ૨ાા શેરનું શું?

૭૬) ૧ા શેરનો રૂ. ૦)ા તો ૩ાા મણનું શું ?
૭૭) રૂ. ૨ાા= નું મણ તો ૫ શેરનું શું ?
૭૮) રૂ. ૦ા=નું શેર જીરૂ તો ૬ અધોળનું શું ?
૭૯) રૂ. ૦ા=ની શેર શેવ તો શેર ૦ાા=નું શું ?
૮૦) રૂ. ૦ા=ની નવટાંક બદામ તો ૨ાા શેરનું શું ?
૮૧) ૨ અધોળના રૂ. ૦)= તો ૨ાા શેરનું શું ?
૮૨) ૧ાા શેર દૂધના રૂ. ૦)≡ તો ૪ાા પાઈનું કેટલું ?
૮૩) દોઢ પાશેરની ૪ પાઇ તો ૪ આનાનું કેટલું ?
૮૪) રૂ. ૦)≡ના ૨ા શેર ચોખા મળે તો ૧ાાા મણ ૨ શેરનું શું ?
૮૫) રૂ. ૩)નું મણ તો ૩ાા આનાનું કેટલું ?
૮૬) ફર્લાંગ મુસાફરીની ૧ાા પેન્સ તો ૨ાા માઇલનું શું બેસે ?
૮૭) ૨ાા ફર્લાંગની મુસાફરી ૨ શિલિંગમાં થાય તો ૧ા માઈલની મુસાફરીનું શું બેસે ?
૮૮) મણ વેગણના રૂ. ૧ા=ા તો રૂ. ૨)¬ાામાં કેટલા આવશે ?
૮૯) નવટાંકનો રૂ. ૦)¬ા તો રૂ. ૨)૦ાામાં કેટલું આવે ?
૯૦) ૩ાા પૈસાનું ૫ શેર તો રૂ. ૦ા¬ાનું કેટલું આવે ?
૯૧) શેરનો રૂ. ૦)૦ાા તો રૂ. ૧ા=ાામાં કેટલું આવે ?
૯૨) ૮ા ડઝન ૧ નંગના ૧૨ાા રૂપીઆ તો ૧૫ નંગનું શું ?
૯૩) પૌંડ વજનના ૩ાા પૌંડ પડે તો ૧ાા ઔંસનું શું ?
૯૪) ૧ા ઔંસ દવાની ૧ાા શિલિંગ બેસે તો ૨ાા પૌંડમાં કેટલી દવા આવશે ?
૯૫) રૂ. ૧૯)= એ માણી વાલ મળે તો ૧ાા મણનું શું ?
૯૬) રૂ. ૧૩૨) એ ભાર તો ૪ાા મણનું શું ?
૯૭) રૂ. ૨૫ાા એ તોલો સોનું તો ૧ વાલ ૧ રતીનું શું ?
૯૮) રૂ. ૧૨૦ એ બેડીઉ તો ૬ા મણનું શું ?
૯૯) રૂ. ૧૫ાા= હજાર ૧૨૫ નંગનું શું ?

૧૦૦) રૂ. ૧ાાનું શેર તો અધોળનું શું ?
૧૦૧) રૂ. ૪ાા≈નું મણ તો ૨ાા શેરનું શું ?
૧૦૨) રૂ. ૦)≋નું શેર અધોળનું શું ?
૧૦૩) રૂ. ૧૫) એ કળશી તો ૪ શેરનું શું ?
૧૦૪) ૫ પૈસાનું વાલ તો ગદિઆણાનું શું ?
૧૦૫) રૂ. ૧૨ાા ગદિઆણો તો વાલનું શું ?
૧૦૬) ૨ાા શેરના રૂ. ૦ા≋ા તો મણનું શું ?
૧૦૭) રૂ. ૦ા≋નું વાલ તો ૦ાા તોલાનું શું ?
૧૦૮) રૂ. ૧ાા≈નું મણ તો ભારનું શું ?
૧૦૯) રૂ. ૧)નું ૧ાા મણ તો ભારનું શું ?
૧૧૦) ૧ા મણ કેરીના રૂ. ૩) તો ૨ાા કળશીનું શું ?
૧૧૧) રૂ. ૧ા−નું ૦ાા મણ તો ૦ાા શેરનું શું ?
૧૧૨) એક આનાનું ૨ાા શેર તો ૨ાા મણનું શું ?
૧૧૩) શેરના ૩ આના તો શેર ૦)≈નું શું ?
૧૧૪) એક રૂપીઆનું ૧૨ શેર તો ૦ાા શેરનું શું ?
૧૧૫) રૂ. ૨ાા≈ ગદિઆણો તો વાલનું શું ?
૧૧૬) રૂ. ૦)−ાા નું એક અધોળ તો રૂ. ૨ાનું કેટલું ?
૧૧૭) રૂ. ૩ાા≈નું મણ તો ૫ શેરનું શું ?
૧૧૮) રૂ. ૧૫ાાનું કળશી તો ૨ાા મણનું શું ?
૧૧૯) રૂ. ૦ાા≈નું વાલ તો ૧ા તોલાનું શું ?
૧૨૦) ૨ાા ગદિઆણાના રૂ. ૪૦) તો રૂ. ૧ાાનું કેટલું આવે ?
૧૨૧) રૂ. ૧,ની ૩ શેર બરફી તો રૂ. ૦ા≋ ની કેટલી ?
૧૨૨) રૂ. ૦)≋ા૧ પાઈનું ૨ાા શેર તો અધોળનું શું ?
૧૨૩) શેર ૦)≋ના રૂ. ૦)≈ તો સવા પાંચ શેરનું શું ?

૧૨૪) ૨। શેરનો એક પૈસો તો ૩॥ મણ ૪ શેરનું શું ?
૧૨૫) રૂ. ●)≈નું ૨। શેર તો રૂ. ●।–નું કેટલું ?
૧૨૬) રૂ. ●)≈ાનું ૬। શેર તો મણનું શું ?
૧૨૭) ૭॥ શેરનો એક રૂપીઓ તો ॥॥ મણનું શું ?
૧૨૮) મણના રૂ. ૧॥–ા તો કળશીનું શું ?
૧૨૯) ૭ પૈસાનું વાલ તો ●॥ ગદિઆણાનું શું ?
૧૩૦) મણના રૂ. ૧॥≈ા તો કળશીનો ભાવ શો ?
૧૩૧) રૂ. ૧॥≈નું મણ તો રૂ. ●॥–॥નું કેટલું ?
૧૩૨) રૂ. ●)–ાનું અધોળ તો ૧। શેરનું શું ?
૧૩૩) ૨॥ શેરના ૧૨॥ પૈસા તો ૧॥ મણનું શું ?
૧૩૪) રૂ. ●)–ાનું અધોળ તો રૂ. ૧॥–નું કેટલું ?
૧૩૫) અધોળનો રૂ. ●)–ા તો રૂ. ●॥ ●॥નું કેટલું ?
૧૩૬) રૂ. ૧૭॥≈નું કળશી તો રૂ. ૧)–॥ ૧॥ પાઇનું કેટલું ?
૧૩૭) ૧॥ મણના રૂ. ૧॥≈॥ તો ખાંડીનું શું ?
૧૩૮) રૂ. ૪૨)નું વર્ષ તો ●॥ મહીનાનું શું ?
૧૩૯) ૨ મણના રૂ. ૨)≈ા તો બેડીઆનું શું ?
૧૪૦) રૂ. ૧૧। મહીનો તો રૂ. ૨॥≈માં કેટલા ?
૧૪૧) ૧॥ મણના રૂ. ૨। તો ભારનું શું ?
૧૪૨) ૪॥ તસુના રૂ. ●॥–॥ તો ૩ ગજનું શું ?
૧૪૩) રૂ. ૨૬॥≈ તોલો તો ૨ વાલનું શું ?
૧૪૪) રૂ. ૩૫) સેંકડો તો રૂ. ૨)≈ના કેટલા નંગ ?
૧૪૫) રૂ. ૪૩॥ હજાર તો ૬૨॥ નંગનું શું ?
૧૪૬) ●॥ ડઝનના રૂ. ●)≈ તો ગ્રોસનું શું ?

૧૪૭) રૂ. ૧૨ાા સેંકડો તો રૂ. ૦ાા=ના કેટલા નંગ?
૧૪૮) રૂ. ૫૦નું ૧ા મણ તો ૧ા શેરનું શું?
૧૪૯) રૂ. ૧૮ાા ભાર તો ૨૪ શેરનું શું?
૧૫૦) રૂ. ૪૫)નું વર્ષ તો રૂ. ૨ાા-માં કેટલી મુદ્દત?
૧૫૧) રૂ. ૨૪ાા તોલો તો ૦ા વાલ ૦ાા રતીનું શું?
૧૫૨) ૧ાા મણના રૂ. ૨ા= તો ભારનુ શું?
૧૫૩) રૂ. ૪ાાનું મણ તો ૧ા શેરનું શું?
૧૫૪) રૂ. ૬૪ાા= એડીઉં તો મણનું શું?
૧૫૫) રૂ. ૫૯ાા એડીઉં તો મણનું શું?
૧૫૬) વાલના રૂ. ૦ા-ાા તો તોલાનુ શુ?
૧૫૭) રૂ. ૦ા-નું વાલ તો ૧ ગદિઆણાનું શું?
૧૫૮) રૂ. ૧૧ાા કળશી તો ૪ાા મણનું શું?
૧૫૯) ૦ાા મણની દળામણી રૂ. ૦)-ાા તો કળશીનું શું?
૧૬૦) રૂ. ૫૨ાા= એડીઉં તો ૨ એડીઆ ૪ મણનું શું?
૧૬૧) રૂ. ૨ાા= મણ તો ૩ાા શેરનું શું?
૧૬૨) રૂ. ૨૧ાાા= મણ તો ૧૧ા શેરનું શું?
૧૬૩) રૂ. ૨૧ાા એડીઉં તો ૨ાા એડીઆ ૫ મણનું શું?
૧૬૪) તોલાના રૂ. ૦ાા- તો ૦ા ગદિઆણો ૨ વાલનું શું?
૧૬૫) ૨ાા શેરના ૭ાા આના તો ૨ાા મણનું શું?
૧૬૬) રૂ. ૦ા-ાાનું મણ તો એડીઆનું શું?
૧૬૭) ૨ વાલનો રૂ. ૧ા-ાા તો ૩ તોલાનું શું?
૧૬૮) રૂ. ૦ાા- મણ મીઠું તો ૮ાા=નું કેટલું?
૧૬૯) એક આનાનું ૩ાા વાલ તો ૧૨ા તોલાનું શું?
૧૭૦) રૂ. ૧૮ાા શેર તો રૂપીઆભારનું શું?

૧૭૧) રૂા. ૦)॥ાનું ૧ા શેર તો ૩ાાા મણનું શું ?
૧૭૨) રૂ. ૨૭ાા મહીનો તો ૧૨ દિવસનું શું આપવું ?
૧૭૩) કોડીના રૂ. ૨૮ાાા તો ૪ નંગનું શું ?
૧૭૪) રૂ. ૧૬ાાા ખાંડી તો રૂ. ૫૭ાાા માં કેટલું આવશે ?
૧૭૫) ૩૫ નળીઆના રૂ. ૧ાાા તો કોડીનો ભાવ શો ?
૧૭૬) રુ. ૧)ની ૫ કોડી તો ૯ નંગનું શું ?
૧૭૭) રૂ. ૧ાાા= ગ્રોસ તો ૨ ગ્રોસ ૪ ડઝનનું શું ?
૧૭૮) રૂ. ૨૬ાા~ સેંકડો તો કોડીનું શું ?
૧૭૯) રૂ. ૩૯ાાા નું એકર તો રૂ. ૪ાાા॥ા નું કેટલું ?
૧૮૦) વીંઘાના રૂ. ૩૪ા તો રુ. ૧૨ાા~ાા માં કેટલું આવે ?
૧૮૧) રૂ. ૧) નું ૧ાાા વાર તો ૫ા ગજનું શું ?
૧૮૨) રૂ. ૪ાા એ વાર તો રૂ. ૫ા નું કેટલું ?
૧૮૩) ૬ વારનો રુ. ૧) તો ૨૪ાાા ગજનું શું ?
૧૮૪) ગજના રુ. ૧૦ા તો રૂ. ૦ાા=ા માં કેટલું આવે ?
૧૮૫) રુ. ૧) નું ૧૦ ગજ તો રુ. ૧ાા= નું કેટલું આવે ?
૧૮૬) ૮ા ગજનો રુ. ૧) તો ૫ાા વારનું શું ?
૧૮૭) રૂ. ૧૫૦) નું ૨ ટકા લેખે ૧ાા વર્ષનું વ્યાજ શું ?
૧૮૮) રૂ. ૨૫ાા= ગજ તો ૧ાા વાર ૬ તસુનું શું ?
૧૮૯) રૂ. ૮૨ાા॥ા ૧ પાઇનો તોલો તો ૧ાાા ગદિઆણા ૩ાાા વાલ
૦ાાા રતીનું શું ?
૧૯૦) ખાંડીના રુ. ૩૭ાા તો રૂ. ૦)॥નું કેટલું આવે ?
૧૯૧) રુ. ૨૦) નું ૩૩ાાા મણ તો રૂ. ૬ાાા નું કેટલું ?
૧૯૨) હજારના રુ. ૪ાા॥ તો ૬૦ નંગનું શું ?
૧૯૩) રુ. ૧૨ાા સેકડો તો રુ. ૧ાા= નાં કેટલાં નંગ ?

૧૯૪) રુ. ૪૦)નું ૩॥ વર્ષનું વ્યાજ રુ. ૭ થયું તો દર કેટલો?
૧૯૫) ૨૫૦૦ નગીઆના રુ. ૧૮॥ તો સેંકડાનો ભાવ શો?
૧૯૬) રુ. ૧૭॥ મણ તો શેર ૧૩॥નું શું?
૧૯૭) રુ. ૯૩॥ સેંકડો તો ૧૫૨૦ નંગનુ શું?
૧૯૮) રૂ. ૨૫॥ ગજ તો ૭ ગજ ૨ા તસુનું શું?
૧૯૯) ગજના રૂ. ૮॥ તો રૂ ૧)નું કેટલું?
૨૦૦) રોજના ૦)ના ૧ પાઈ તો વર્ષનું શું!
૨૦૧) રૂ. ૦)ાા નું ૧॥ વાલ તો ૨ા તોલાનું શું?
૨૦૨) રૂ. ૩॥ાા નું ૦॥ મણ ૯॥ શેર તો ૪॥ શેરનું શું?
૨૦૩) ૩॥ શેરના રૂ. ૧ાા તો ૬ શેરનું શું?
૨૦૪) રૂ. ૨૭ નું ૧॥ મણ તો રૂ. ૮॥ નું કેટલું આવે?
૨૦૫) ૧ા શેરના રૂ. ૦)ાા તો ૧ મણ ને શેર ૦॥નું શું?
૨૦૬) વર્ષના રૂ. ૧૪૬ા તો રૂ. ૩૦ાા માં કેટલા દિવસ?
૨૦૭) રૂ, ૨૩॥ મણ તો રૂ. ૨ાા માં કેટલું આવે?
૨૦૮) રૂ. ૦)ાાનું ૩ તસુ તો ૪॥ વારનું શું?
૨૦૯) ૧ મણના રૂ. ૧૭॥ તો રૂ. ૦)॥ નું કેટલું?
૨૧૦) રૂ. ૪૫) ગાલ્લી તો રૂ. ૦ા૦॥ નું શું?
૨૧૧) તોલાનો રૂ. ૧ા તો ૧॥ વાલ ૧॥ રતીનું શું?
૨૧૨) ૦॥ મણના રૂ. ૫) તો અધોળનું શું?
૨૧૩) ૬ પૈસાનું શેર ૮ાા તો ૧૦ પૈસાનું કેટલું?
૨૧૪) રૂ. ૨૧) મણ તો રૂ. ૪॥ાનું કેટલું?
૨૧૫) ૩॥ મણના રૂ. ૩॥૦ તો ખાંડીનો ભાવ શો?
૨૧૬) રૂ. ૯)માં ૧૨ દિવસ તો મહિનાનું શું?
૨૧૭) રૂ. ૧॥ાા મણ તો ૧ા ખાંડી ૩ મણનું શું?

૨૧૮) રૂ. ૭૫) વર્ષ તો ૩ માસ ૧૨ દિવસનું શું ?
૨૧૯) ખાંડીના રૂ. ૧૮॥। તો રૂ. ૦)ના નું કેટલું ?
૨૨૦) મણના રૂ. ૧॥।= તો ૨ શેરનું શું ?
૨૨૧) રૂ. ૨૦નું ૩૩॥। મણ તો રૂ. ૬॥। નું કેટલું ?
૨૨૨) ૩ તસુના રૂ. ૦)॥। તો ૨। ગજનું શું ?
૨૨૩) રૂ. ૫॥ નું ગજ તો રૂ. ૦॥ નું કેટલું ?
૨૨૪) રૂ. ૩॥। નું મણ તો રૂ. ૦॥ નું કેટલું ?
૨૨૫) મહીનાના રૂ. ૬॥। તો ૫ દિવસનું શું ?
૨૨૬) રૂ. ૨૬। મહીનો તો ૧૦ દિવસનું શું ?
૨૨૭) રૂ. ૧) નું ૧॥ શેર તો રૂ. ૦)= નું કેટલું ?
૨૨૮) રૂ. ૧)નું ૧॥ શેર તો ૭॥ રૂપીઆભારનું શું ?
૨૨૯) રૂ. ૩૧॥।= ગાલ્લી તો કુળશીનું શું ?
૨૩૦) એક પૈસાની ૨ સ્ટીલ મળે તો રૂ. ૫ માં કેટલી સ્ટીલ આવે ?
૨૩૧) રૂ. ૪૬॥।- વીંઘુ તો રૂ. ૧૮॥=નું કેટલું આવે ?
૨૩૨) રૂ. ૧। ના ૨૫ નંગ તો કોડીનું શું ?
૨૩૩) રૂ. ૩॥ ગજ તો ૩॥ ગજ ૩ તસુનું શું ?
૨૩૪) રૂ. ૨૫॥ ભાર ૭ મણ ૫ શેરનું શું ?
૨૩૫) રૂ. ૩૧॥।= મહીનો તો રૂ. ૬।=માં કેટલા દિવસ ?
૨૩૬) રૂ. ૨૩॥ હજાર ૨૩૫૦૦ નંગનું શું ?
૨૩૭) રૂ. ૦)= ના ૨૦ નંગ તો ૨૫૦૦ નંગનું શું ?
૨૩૮) રૂ. ૧૬) ના હજાર તો રૂ. ૧) ના કેટલાં નંગ ?
૨૩૯) પાઇના ૨। નંગ પડે તો બે હજારનું શું ?
૨૪૦) હજારના રૂ. ૩૭॥ તો રૂ. ૦)॥ ના કેટલા નંગ ?
૨૪૧) રૂ. ૧॥- ના ૧૨૫ નંગ તો સેકડાનું શું ?

૨૪૨) ૩ શેરનો રૂ. ૦)ના તો ૧ા કળશીનું શું ?
૨૪૩) રૂ. ૨૫ાા≈ ગજ તો ૮ તસુનું શું ?
૨૪૪) ૪૫ નંગના રૂ. ૧ ≈ તો સેંકડાનું શું ?
૨૪૫) રૂ. ૧ાા− સેંકડો તો રૂ. ૧)૦ા ના કેટલા નંગ ?
૨૪૬) રૂ. ૨ાા સેંકડો તો રૂ. ૧ાા ના કેટલા નંગ ?
૨૪૭) ૦ાાા શેરના રૂ. ૦)≈ાા તો રૂ. ૭૫નું કેટલું ?
૨૪૮) રૂ. ૧ા−ા ના ૮૫ નંગ તો સેંકડાનું શું ?
૨૪૯) ૬૦ નંગનો રૂ. ૧ાા તો સેંકડાનું શું ?
૨૫૦) રૂ. ૧ા≈ાા ના ૮૫ નંગ તો હજારનું શું ?
૨૫૧) પાણીનું ૨ાા શેર તો ૦ાા ગાલ્લી ૫ મણનું શું ?
૨૫૨) રૂ. ૦ાા≈ ના ૧૨૦ નંગ તો ૪ નંગનું શું ?
૨૫૩) ૧ા ગજના રૂ. ૦)≈ાા તો રૂ. ૨ા−ાા નું કેટલું આવે ?
૨૫૪) રૂ. ૫ાા એ કોડી તો હજારનું શું ?
૨૫૫) રૂ. ૨૮નું ખાંડી તો ૧ાાા મણ ૫ શેરનું શું ?
૨૫૬) રૂ. ૦)૦ાાા નું શેર તો ગાલ્લીનું શું ?
૨૫૭) ૫ દિવસના રૂ. ૦ા≈ાા તો ૨ મહીના ૨ દિવસનું શું ?
૨૫૮) રૂ. ૦ા− નું ૬ા શેર તો ૧ાા મણનું શું ?
૨૫૯) રૂ. ૦)≈ાા વ્યાજ મેળવવા રૂ. ૧૦૦) રોકવા તો રૂ. ૫૦) વ્યાજ મેળવવા શું રોકવું ?
૨૬૦) એક રૂપીએ ૫ પાઈ કર ભરવો પડે તો રૂ. ૭ાા કર કેટલાની આવક હોય તો ભરવો પડે ?
૨૬૧) રૂ. ૩ા≈ મણ દૂધ મળે તો ાા મણ ૫ શેરનું શું ?
૨૬૨) ગોળ રૂ. ૦)≈ા શેર મળે છે તો રૂ. ૩ા≈ાામાં કેટલો આવશે ?

૨૬૩) એક રૂપીએ રૂ. ૦)ના કર ભરવો પડે છે તો એ લેખે મારે રૂ. ૦। કર ભરવો પડે છે ત્યારે મારી ચોકખી આવક કેટલી?

૨૬૪) રૂ. ૨૧। ખાંડી તો ૨૫ શેરનું શું?

૨૬૫) એકરના રૂ. ૨૪૫) તો ૧। ગુંઠાનું શું?

૨૬૬) ૧૦૦ નાળિએરના રૂ. ૯।= તો રૂ. ૨।-॥ નાં કેટલાં?

૨૬૭) રૂ. ૬૧। કોથળો તો ૬। શેરનું શું?

૨૬૮) રૂ. ૧૩૬) ભાર તો ૦॥। મણનું શું?

૨૬૯) ૫ ટકા લેખે રૂ. ૭૨૦) નું દોઢ વર્ષનું વ્યાજ શું?

૨૭૦) રૂ. ૨॥ માં ૧। ગુંઠો તો એકરનું શું?

૨૭૧) ૬। નંગના રૂ. ०॥= તો સેંકડાનું શું?

૨૭૨) રૂ. ०।= નું ૭॥ શેર તો કોથળાનું શું?

૨૭૩) ૧॥ મણના રૂ. ૨। તો ૨ ભારનું શું?

૨૭૪) રૂ. ૨।-॥ નું ૧। ગજ તો ૨ ગજનું શું?

૨૭૫) ૫ શેરના ૦)= તો એડીઆનું શું?

૨૭૬) રૂ. ૩)=નું ૨॥ શેર તો કળશીનું શું?

૨૭૭) રૂ. ०। નું ૫ શેર તો એડીઆનો ભાવ શો?

૨૭૮) રૂ. ૨॥ નું શેર તો રૂ. ०॥નું કેટલું?

૨૭૯) રૂ. ૨૩॥ એડીઉં તો ૧૫ શેરનું શું?

૨૮૦) રૂ. ૧)-॥ નું ૭॥ શેર તો રૂ. ૭૦) નું કેટલું?

૨૮૧) ૨॥ શેરના ૩॥ પૈસા તો ૧૬ મણનું શું?

૨૮૨) ૩ પૈસાનું ૧। શેર તો રૂ. ૧॥નું કેટલું?

૨૮૩) ૫ શેરની ૯ પાઈ તો ૨ કળશીનું શું?

૨૮૪) ૧। શેરના ૩॥ પૈસા તો ૮ મણનું શું?

૨૮૫) રૂ. ૮॥નું ૧૭ મણ તો ૭ શેરનું શું?

૨૮૬) રૂ. ૨૫૭) એડીશ તો રૂ. ૧)નું કેટલું ?
૨૮૭) રૂ. ૮૪) ખાંડી તો રૂ. ૫નું કેટલું ?
૨૮૮) એક આનાનું ૧૫ શેર તો ૧ાા ગાલ્શી ૩ મણનું શું ?
૨૮૯) રૂ. ૭૨ ભાર તો રૂ. ૦ાાનું કેટલું ?
૨૯૦) ૪૨, ૪૪, ૪૮, ૫૦ અને સાઠા તોલે ૩૨ મણ પાકાના કાચા
મણ કેટલા ?
૨૯૧) રૂ. ૩૭ાા ખાંડી તો ૧૨ાા શેરનું શું ?
૨૯૨ ૭ાા પેન્સનું ૨૨ાા ગ્રેન તો ૧ ટ્રોય પૌંડનું શું ?
૨૯૩) રૂ. ૨૭ાા ખાંડી તો ૧ાા શેરનું શું ?
૨૯૪) રૂ. ૦)~નું ૦ા શેર તો કળશીનું શું ?
૨૯૫) રૂ. ૯૦) ભાર તો ૪ મણનું શું ?
૨૯૬) રૂ. ૭૬ાા~ ગાલ્શી તો ૫ શેરનું શું ?
૨૯૭) ૧ાા પૈસાના ૪ તાવ તો રૂ. ૭ાા ના કેટલા કાગળ ?
૨૯૮) ૫ શેરના ૩ પૈસા તો ગાલ્શીનું શું ?
૨૯૯) રૂ. ૦ાનું ૫ શેર તો ૧ાા ખાંડીનું શું ?
૩૦૦) ૨ ૫૪નું ૫ શેર તો ગાલ્શીનું શું ?
૩૦૧) રૂ. ૩ાા રીમ તો ૨ાા રીમ ૨ તાવનું શું ?
૩૦૨) રૂ ૦ાાા નું ૫ શેર તો ગાલ્શીનું શું ?
૩૦૩) ૨૯ શેર પાકાના ૪૨, ૪૬, ૪૫, ૪૮ અને સાઠા તોલે કાચા
શેર કેટલા ?
૩૦૪) ૧ આનાનં ૩ શેર તો ૪ાા માણીનું શું ?
૩૦૫) ૫૨ાા ગાલ્શી તો ૧૫ શેરનં શું ?
૩૦૬) રૂ. ૪૫ નું વર્ષ તો ૧ાા માસ ૧ાા દિવસનું શું ?
૩૦૭) મણે ૨, ૨ા, ૨ાા, ૩, ૩ા અને ૪ શેર બારદાન કાપતાં ૨૪
મણનું બાકી તોલ શું રહેશે ?

૩૦૮) ૧ પેનની ૨ પાઈ તો રૂ. ૧)માં કેટલી આવશે ?

૩૦૯) રૂ. ૪૫) ભાર તો ૪ શેરનું શું ?

૩૧૦) ભારના રૂ. ૩૭॥ તો રૂ. ૦॥= નું કેટલું ?

૩૧૧) ૨॥ શેરના રૂ. ૦)– તો રૂ. ૦॥= નું કેટલું ?

૩૧૨) રીમના રૂ ૫) તો તાવનું શું ?

૩૧૩) ૫ શેરના રૂ. ૦।= તો ગાલ્લીનું શું ?

૩૧૪) રૂ. ૨૭।= ગાલ્લી તો ૨॥ મણનું શું ?

૩૧૫) ૪૨ તોલે ૨૧ મણનું, ૪૪ તોલે ૫૫ મણનું, ૪૫ તોલે ૬૭॥ મણનું, ૪૮ તોલે ૮૪ મણનું, અને ૬૦ તોલે ૭૫ મણ કાચાના પાકા મણ કેટલા ?

૩૧૬) રૂ. ૬૧ સેંકડો તો ૧૦ નંગનું શું ?

૩૧૭) રૂ. ૧॥ તોલો રૂ. ૦॥=॥ માં કેટલું આવે ?

૩૧૮) રૂ. ૭॥ રીમ તો ૨ તાવનું શું ?

૩૧૯) રૂ. ૧૫) ના ૫ રીમ તો ૫ તાવનું શું ?

૩૨૦) રૂ. ૭॥ મણ તો શેર ૦)= નું શું ?

૩૨૧) ૨ અધોળના રૂ. ૦)=॥ તો મણનું શું ?

૩૨૨) ૭ આનાનું ૨॥ શેર તો ખાંડીનું શું ?

૩૨૩) ૧ શેરનો રૂ. ૦)૦॥। તો કળશીનું શું ?

૩૨૪) ૩ શેરના રૂ. ૦।૦॥ તો ભારનું શું ?

૩૨૫) નવટાંકના ૪ પૈસા તો મણનું શું ?

૩૨૬) ૦॥। પાશેરની ૧ પાઈ તો ૨૪ શેરનું શું ?

૩૨૭) રૂ. ૦)=નું નવટાંક તો મણનું શું ?

૩૨૮) રૂ. ૨૫)નું મણ તો રૂ. ૦।=॥ નું કેટલું આવે ?

૩૨૯) રૂ. ૦)૦॥। નું અધોળ તો મણનું શું ?

૩૩૦) રૂ. ૧૫)નું ૦ાા મણુ તો રૂપીઆઆરનું શું ?
૩૩૧) રૂ. ૦)ના નું શેર આવે તો રૂ. ૨૫) માં કેટલું આવે ?
૩૩૨) પૈસાનું નવટાંક તો મણનું શું ?
૩૩૩) રૂ. ૩ાા સેંકડો તો હજારનું શું ?
૩૩૪) ૧ા શેરનો રૂ. ૦)૦ાા તો ૦ાા ખાંડીનું શું ?
૩૩૫) રૂ. ૯ાા-ાા ની ૧૦૦ પેન તો ૧૦ પેનનુ શું ?
૩૩૬) રૂ. ૧ા નું શેર તો રૂ. ૦)- નું કેટલું ?
૩૩૭) રૂ. ૧ાા- ના ૧૦૦ કેળાં મળે તો ૨૩૨ કેળાંનું શું ?
૩૩૮) રૂ. ૬૫ાા= ગાહી તો ૪ાા મણનું શું ?
૩૩૯) સેંકડાના રૂ. ૩,= તો રૂ. ૧ાા=ાા નાં કેટલાં નંગ ?
૩૪૦) ૮૦ નંગના રૂ. ૩ાા તો સેંકડાનું શું ?
૩૪૧) એક ટોપીના રૂ. ૦ા=ાા પડે તો રૂ. ૬ાામાં કેટલી ટોપીઓ આવે ?
૩૪૨) ૧ાા શેરનો રૂ. ૦ા- તો રૂ. ૨ાા નું કેટલું ?
૩૪૩) શેર ૩)= નો એક આનો તો ખાંડીનું શું ?
૩૪૪) રૂ. ૩૭ાા માણી તો શેરનું શું ?
૩૪૫) ૧ાા દિવસના રૂ. ૧)= તો વર્ષનું શું ?
૩૪૬) ૫ શેરનો રૂ. ૦)ના તો ૮ મણનું શું ?
૩૪૭) ૧ાા શેર દૂધના રૂ. ૦)=ાા તો રૂ. ૩૦) નું કેટલું ?
૩૪૮) ૮ મણના રૂ. ૨૫) તો ૧ શેરનું શું ?
૩૪૯) ગાહીના રૂ. ૪૦ તો રૂ. ૦)= માં કેટલું આવે ?
૩૫૦) રૂ. ૨૮)= મહીનો તો ૨ાા મહીના ૧૦ દિવસનું શું ?
૩૫૧) રીમ કાગળનો રૂ. ૬ાા પડે તો ૨૦ તાવનું શું ?

સમાપ્ત. તા. ૨૧-૪-૧૯૨૪

બાળ વર્ગની નોટ બે આના

પહેલીના અર્થ અઢી આના જેમાં:—અર્થ, કવિતાની સમજુતી, પાઠનો સાર, અઘરા શબ્દો, જોડાક્ષર, ડમ્બેલ્સની ડ્રિલ વગેરે.

બીજીના અર્થ ચાર આના જેમાં:—અર્થ, કવિતાની સમજુતી, પાઠના સવાલ, પાઠનો સાર, ભૂગોળ, પાઠવાર અઘરા શબ્દો, જોડાક્ષર, ડમ્બેલ્સની ડ્રિલ વગેરે.

ત્રીજીના અર્થ પાંચ આના જેમાં—અર્થ, કવિતાની સમજુતી, પાઠના સવાલ, પાઠનો સાર, ભૂગોળના સવાલ, પાઠવાર અઘરા શબ્દો, જોડાક્ષર, ફડાંની ડ્રિલ વગેરે.

ચોથીના અર્થ સાડાસાત આના જેમાં:—અર્થ, કવિતાની સમજુતી, તમામ પાઠના સવાલ તથા સાર, અઘરા શબ્દો, જોડાક્ષર, મુંબઇ ઇલાકાની ભૂતળ, ડ્રિલ વગેરે.

પાંચમીના અર્થ આઠ આના જેમાં:—અર્થ, કવિતાની સમજુતી, વ્યુત્પત્તિ, પાઠના સવાલ, પાઠનો સાર, અપૂર્ણાંકના નિયમો, બ્રિટિશ હિંદના રાજકીય ભાગ વગેરે.

છઠ્ઠીના અર્થ નવ આના જેમાં:—શબ્દાર્થ વ્યુત્પત્તિ પ્રમાણે અને રૂઢ બંને રીતે, કવિતાનો અન્વય, કવિતાની સમજુતી, પાઠના સવાલ, પાઠનો સાર વગેરે.

સાતમીના અર્થ દસ આના જેમાં:—શબ્દાર્થ વ્યુત્પત્તિ પ્રમાણે અને રૂઢ બંને રીતે, કવિતાનું વિવરણ–સ્ફુરીકરણ, પાઠના સવાલ, પાઠનો સાર, કવિતમાં આવેલા ભક્તોની ઓળખાણ વગેરે.

કન્યા વાચનમાળા પુસ્તક ૧લાના અર્થ ૪ આના
કન્યા વાચનમાળા પુસ્તક ૨જાના અર્થ ૫ આના
કન્યા વાચનમાળા પુસ્તક ૩જાના અર્થ ૭ આના
ત્રિલોકિ વાચનમાળા સાતે પુસ્તકોના અર્થો તૈયાર છે.

બીજા ધોરણની **સૃષ્ટિજ્ઞાનની**—પદાર્થ પાઠની

અદ્યાપિ બહાર ન પડેલી એવી

પ્રશ્નોત્તરમાળા. ત્રણ આના.

પ્રશ્નોત્તરમાળા

મુંબઈ ઇલાકાની ભૂગોળની ૪ાા આના.

હિંદુસ્તાનની સામાન્ય ભૂગોળની ૪ આના.

દેશી રાજ્યોમાં ટેક્સ્ટ બુક્સ. ઇનામ
લાયબ્રેરી માટે મંજુર થએલો.
કેળવણીખાતાના અધિકારીઓના
વિદ્વાન સદ્‌ગૃહસ્થોના
ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો દરેક ધોરણનો

“મુખગણિત શિક્ષક” તૈયાર છે.

જામનગર અને વાંકાનેર સ્ટેટમાં
ટેક્સ્ટ બુક તરીકે મંજુર થએ

કાઠિઆવાડ એજન્સિની તમામ પ્રાયમરી સ્કુલોમાં
ઇનામ અને લાયબ્રેરી બુક તરીકે મંજુર થએલ
કેળવણીખાતાના અધિકારીઓના ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલ
બીજા ધોરણના **“અંકગણિતનાં મનોયત્ન”** પાંચ આ

છગનલાલ મોતીરામ શાહ. શાહપોર—સુર